

Bestemmingsplan Cruquius Deelgebied 8.3

Quickscan natuur

Gemeente Amsterdam, Verkeer en Openbare Ruimte

18 augustus 2021

Project Bestemmingsplan Cruquius Deelgebied 8.3
Opdrachtgever Gemeente Amsterdam, Verkeer en Openbare Ruimte

Document Quicksan natuur
Status Definitief
Referentie 125147/21-012.649
Datum 18 augustus 2021

Projectcode 125147
Projectleider A. van de Craats MSc
Projectdirecteur drs. L.G. Turlings

Auteur(s) J. Schuitemaker BSc
Gecontroleerd door A. van de Craats MSc
Goedgekeurd door A. van de Craats MSc

Paraaf

Adres Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. | Deventer
Hoogoorddreef 15
Postbus 12205
1100 AE Amsterdam
+31 (0)20 312 55 55
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	6
1.1	Samenvatting	6
1.2	Aanleiding	6
1.3	Doel	7
1.4	Leeswijzer	8
2	PLANGEBIED EN WERKZAAMHEDEN	9
2.1	Beschrijving plangebied	9
2.2	Beschrijving werkzaamheden en voornemen	11
2.3	Werkwijze	12
3	GEBIEDSBESCHERMING	13
3.1	Natura 2000	13
3.1.1	Gebieden	13
3.1.2	Effecten en conclusie	14
3.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	15
3.3	Hoofdgroenstructuur gemeente Amsterdam (HGS)	15
3.3.1	Gegevens	15
3.3.2	Effecten en conclusies	16
3.4	Ecologische structuur gemeente Amsterdam	16
3.4.1	Gegevens	16
3.4.2	Effecten en conclusies	17
4	SOORTENBESCHERMING	18
4.1	Flora	18
4.1.1	Gegevens	18
4.1.2	Effecten en conclusie	18
4.2	Grondgebonden zoogdieren	19
4.2.1	Gegevens	19
4.2.2	Effecten en conclusie	19

4.3	Vleermuizen	19
4.3.1	Gegevens	19
4.3.2	Effecten en conclusie	21
4.4	Vogels	21
4.4.1	Gegevens	21
4.4.2	Effecten en conclusie	22
4.5	Amfibieën en reptielen	23
4.5.1	Effecten en conclusie	23
4.6	Vissen	23
4.6.1	Gegevens	23
4.7	Vlinders, libellen en andere ongewervelden	23
4.7.1	Effecten en conclusie	23
5	RISICOSOORTEN EN OVERIGE AANDACHTSPUNTEN	24
5.1	Risicosoorten: flora	24
5.1.1	Gegevens	24
5.1.2	Risicobeoordeling	24
5.2	Risicosoorten: fauna	24
5.2.1	Gegevens	25
5.2.2	Risicobeoordeling	25
6	KANSEN	26
7	CONCLUSIE	28
7.1	Effecten op beschermde natuurwaarden	28
7.1.1	Gebiedsbescherming	28
7.1.2	Soortenbescherming	28
7.1.3	Risicosoorten: flora & fauna	30
7.1.4	Kansen	30
8	BRONNEN	31
	Laatste pagina	31
	Bijlage(n)	Aantal pagina's
I	Toetsingskader	5
II	Beschrijving en IHD nabijgelegen Natura 2000-gebieden	3
III	Beschrijving biotoopeisen beschermde soorten	6

INLEIDING

1.1 Samenvatting

Uit de quickscan natuur t.b.v. Cruquiusgebied deelgebied 8.3 blijkt dat:

- er geen negatieve effecten optreden (geen maatregelen/vervolgstappen nodig) ten aanzien van;
 - beschermde zones die deel uitmaken van Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland, de Ecologische structuur en de Hoofdgroenstructuur van Amsterdam;
 - beschermde (niet-vrijgestelde) grondgebonden zoogdieren, reptielen, amfibieën, ongewervelden en flora;
- er wel mogelijk (al dan niet te mitigeren) effecten optreden ten aanzien van;
 - algemene broedvogels;
 - vleermuizen;
- er geen rekening hoeft te worden gehouden met de risicosoorten;
- vervolgstappen/onderzoek nodig is ten aanzien van;
 - vleermuizen: indien de bebouwing in het plangebied wordt gesloopt dient soortgericht onderzoek naar vleermuizen plaats te vinden naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen deze bebouwing. Indien de werkzaamheden niet trillingvrij en zonder extreem geluid (bijvoorbeeld heien) uitgevoerd kunnen worden dient soortgericht onderzoek plaats te vinden naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen in gebouwen en bomen rond het plangebied die zelf niet gekapt worden. Zie paragraaf 4.3.2;
 - controle op aanwezige nesten bij werkzaamheden in broedseizoen (globaal maart t/m juli);
- er kansen liggen met betrekking tot de opwaardering van de natuurwaarden in en rond het plangebied. Te denken valt aan;
 - het voorzien van hotels en stenen voor insecten;
 - het voorzien van losse kasten of neststenen voor vleermuizen en/of vogels;
 - het inbouwen van nestkasten voor vleermuizen en/of vogels.

1.2 Aanleiding

De gemeente Amsterdam is gestart met het voorbereiden van het opstellen van het *Bestemmingsplan Cruquius Deelgebied 8.3*. In het Cruquiusgebied, deelgebied 8.3, is de gemeente voornemens het huidige werkgebied te transformeren in een gemengd woon-werkgebied. Hiervoor wordt de huidige bebouwing gesloopt en wordt er nieuwbouw gerealiseerd (afbeelding 1.1). De sloop en nieuwbouw kan tot verstoring leiden, of vernietiging veroorzaken van beschermde natuurwaarden en/of door de gemeente Amsterdam aangewezen natuurwaarden. Ten behoeve van de sloop en nieuwbouw is zodoende inzicht nodig in de beschermde natuurwaarden in en rondom het plangebied. Daarnaast wordt door de gemeente gevraagd om advies te geven over eventuele maatregelen om negatieve effecten van de werkzaamheden te voorkomen of te minimaliseren (mitigerende maatregelen).

Afbeelding 1.1 Locatie plangebied Werf-kavel (rode contour)

1.3 Doel

Het doel van deze quickscan natuur is in eerste instantie om de voorgenomen werkzaamheden te toetsen aan de natuurwetgeving- en beleid van de provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam én risicosoorten. In de quickscan natuur wordt beoordeeld of het voornemen effecten heeft op:

- beschermde gebieden in het kader van;
 - de Wet natuurbescherming (Natura 2000);
 - het Natuurnetwerk Nederland (NNN);
 - het natuurbeleid van de gemeente Amsterdam (Hoofdgroenstructuur & Ecologische structuur);
- beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming;
- beschermde soorten in het kader van de Gedragscode Wet Natuurbescherming voor gemeenten (Stadswerk)[lit. 1].

Hierbij wordt in beeld gebracht wat de consequenties van deze mogelijke effecten zijn in het kader van de natuurwetgeving en het natuurbeleid (meldingsplicht, ontheffings- en/of vergunningaanvraag in combinatie met mitigerende/compenserende maatregelen).

Daarnaast wordt aangegeven of binnen het plangebied sprake is van zogenaamde risicosoorten waarmee rekening dient te worden gehouden bij de realisatie van het voornemen. Ten slotte wordt kort ingegaan op eventuele (koppel)kansen om bij de uitvoering van het voornemen de natuurwaarden in en rond het gebied te behouden of eventueel op te waarderen.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat de afbakening van het plangebied en het te toetsen voornemen. In hoofdstuk 3 wordt een beschrijving gegeven van de werkwijze die is gehanteerd bij de uitvoering van deze quickscan natuur. Hoofdstuk 4 en 5 betreffen de eigenlijke effectenbeoordeling ten aanzien van beschermde gebieden (hoofdstuk 4) en soorten (hoofdstuk 5). Hierin wordt verkend of er effecten zijn te verwachten op beschermde natuurwaarden. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op eventueel te verwachten risicosoorten (flora en fauna) en hoe hiermee kan worden omgegaan. Hoofdstuk 7 geeft een overzicht van mogelijk (koppel)kansen om bij de realisatie van het project de natuurwaarden van het gebied zoveel mogelijk te behouden of eventueel op te waarderen. In hoofdstuk 8 zijn de conclusies van de quickscan natuur opgenomen. In hoofdstuk 9 is de geraadpleegde literatuur weergegeven.

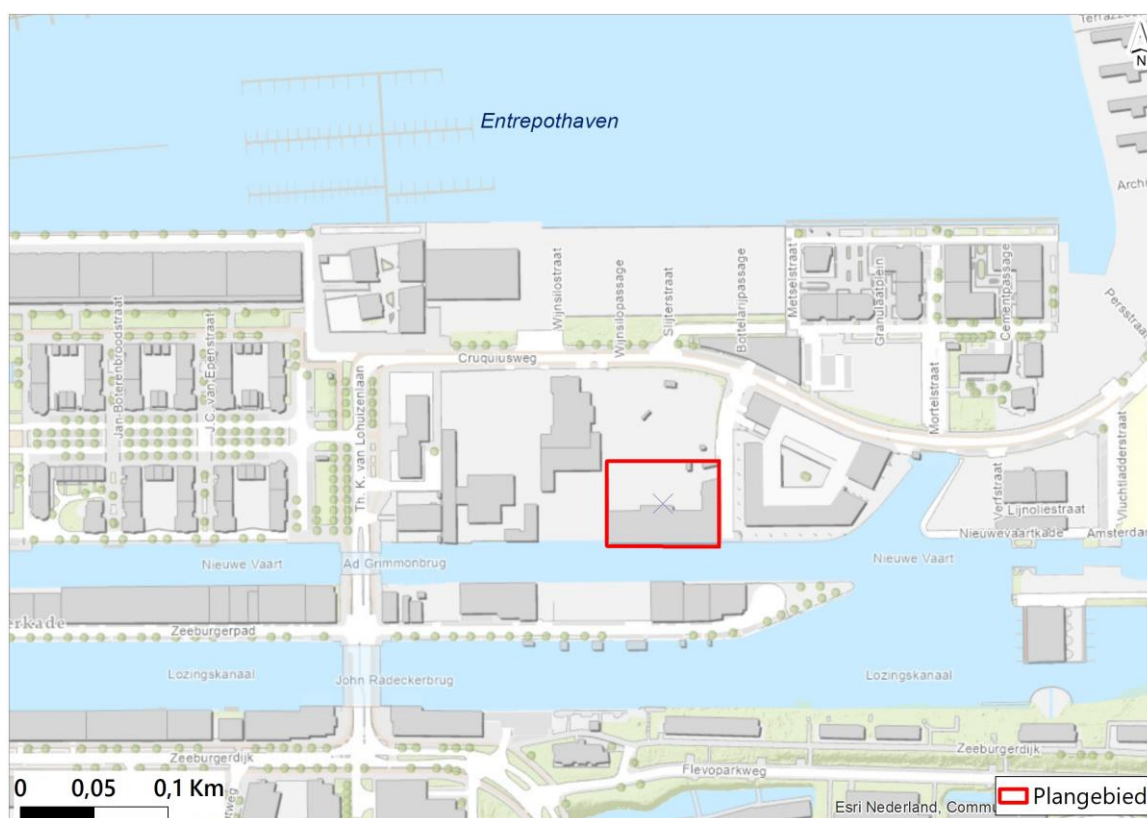
2

PLANGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied bevindt zich op het Cruquiseiland gelegen in het Oostelijk Havengebied in Amsterdam (afbeelding 2.1). Het plangebied grenst ten zuiden aan de Nieuwe Vaart en ten noorden aan de Cruquiusweg. Ten noorden van het plangebied werden op het moment van het veldbezoek werkzaamheden uitgevoerd.

Afbeelding 2.1 Ligging plangebied op Cruquiseiland

Het plangebied betreft het stadsdeelwerk van Stadsdeel Oost van de gemeente Amsterdam. De bebouwing op het stadsdeelwerk bestaat uit een bakstenen gebouw waarin een kantoor gevestigd is, een grote overkapte hal welke gebruikt wordt als parkeerplaats voor afvalwagens en ten slotte een grote buitenparkeerplaats betegeld met grote betonplaten en enkele fietsenhokken.

Aan de noordrand van het kavel staat een rij van 50 m bestaande uit boomhazelaars met een dichte ondergroei. De ondergroei is ongeveer één meter breed en bestaat uit klimop, kamperfoelie en andere

ruigtesoorten. De bomen zijn circa zes meter hoog en hebben een gemiddelde stamdiameter van 20 cm. Overige vegetatie is afwezig op het stadsdeelwerk.

Aan de zuidzijde van het plangebied ligt de watergang de Nieuwe Vaart. In de watergang is geen vegetatie waargenomen. De oever is zeer steil (90 graden) en hier is geen muurvegetatie waargenomen. Er liggen enkele boten aangemeerd aan de achterzijde van het Werfgebouw.

Door de werkzaamheden aan de noordgrens van het plangebied en de vuilniswagens die af en aan rijden is het een erg verstoord terrein met geen tot weinig ruimte voor flora en fauna.

Afbeelding 2.2 Impressie van het plangebied

2.2 Beschrijving werkzaamheden en voornemen

In het Cruquiusgebied, deelgebied 8.3, is de gemeente voornemens het huidige werkgebied te transformeren in een gemengd woon-werkgebied. Hiervoor wordt de huidige bebouwing gesloopt wordt er nieuwbouw ontwikkeld. De kademuur en het water blijven onaangetast tijdens de werkzaamheden.

Afbeelding 2.3 geeft de voorlopige plannen voor de te slopen gebouwen weer. In het rood staan de gebouwen weergegeven welke gesloopt gaan worden. In deelgebied 8.3 betreft het dus alle bebouwing inclusief de fietsenhokken.

Afbeelding 2.3 Voorlopige plannen voor deelgebied 8.2 en 8.3 samen, met de te amoveren gebouwen (rood) en te behouden gebouwen (groen). Deelgebied 8.2 wordt beschreven in een aparte quickscan natuur

De werkzaamheden die gepaard gaan met de aanleg van het woon/werk gebied betreffen :

- sloopwerkzaamheden bestaande bebouwing;
- af- en aanrijden van machinale voertuigen;
- bouwwerkzaamheden voor nieuwbouw;
- mogelijke kap van bomen.

De kademuur en het water blijven onaangetast tijdens de werkzaamheden.

2.3 Werkwijze

Werkwijze beschermde gebieden

Op basis van een bureaustudie is inzicht verkregen in de ligging van het plangebied ten opzichte van:

- beschermde gebieden van het Natura 2000-netwerk;
- beschermde gebieden van het provinciaal NNN-netwerk;
- onderdelen van de Ecologische structuur en de Hoofdgroen structuur van de gemeente Amsterdam.

Vervolgens is bepaald wat de (mogelijke) effecten van het voornemen zijn op deze waardevolle en/of beschermde gebieden en wat de knelpunten zijn (en/of hoe het project bijdraagt aan het oplossen daarvan). Op basis van resultaten van de bureaustudie worden de effecten van het voornemen op de (mogelijk) aanwezige natuurwaarden beschreven, waaronder de binnen Amsterdam aangewezen natuurwaarden. Vervolgens worden de juridische consequenties van het voornemen in het plangebied en eventuele vervolgstappen toegelicht.

Werkwijze (beschermde) soorten

Om de aanwezigheid van beschermde soorten en overige aandachtsoorten¹ in of rondom het plangebied vast te kunnen stellen is een bureaustudie en een verkennend veldbezoek uitgevoerd. De bureaustudie bestond uit het raadplegen van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) op 23 april 2021, verspreidingsatlassen, maps.amsterdam.nl en overige vrij toegankelijke verspreidingsgegevens op internet (RAVON, de Vlinderstichting, Telmee.nl enzovoorts). De verzamelde gegevens van het bureauonderzoek zijn niet altijd volledig, en van voldoende detailniveau of voldoende actueel² om de werkelijke aanwezigheid van beschermde soorten (Wnb) of overige aandacht soorten uit te kunnen sluiten.

Er is een veldbezoek uitgevoerd door één ecooloog van Witteveen+Bos (J. Schuitemaker). Het veldbezoek is uitgevoerd op 22 maart 2021 onder voor een habitat- en soortenscan geschikte weersomstandigheden (12°C, 2-3 Bft ZZW, helder, geen neerslag). Het veldbezoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van de relevante inventarisatieprotocollen- en standaarden. Zo is voor de scan voor vleermuizen gebruik gemaakt van de 'checklist aanwezigheid' uit het Vleermuisprotocol (2021). Volledige soortgerichte inventarisaties zijn tijdens het veldbezoek niet uitgevoerd, omdat een eenmalig veldbezoek niet voldoet aan de daarvoor vereiste protocollen en in deze fase van het onderzoek niet noodzakelijk is.

Op basis van de biotoopeisen van beschermde soorten, het veldbezoek en de bureaustudie is bepaald of beschermde of overige aandacht soorten leefgebied kunnen vinden in en nabij het plangebied en of daar nader onderzoek naar nodig is. Aan de hand van de geplande werkzaamheden en de verstoringgevoeligheid van soorten is vervolgens bepaald of negatieve effecten kunnen optreden, en of er sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming (Wnb). Tevens is beschreven welke maatregelen genomen moeten worden om effecten te voorkomen. Voor de iepenpage is in gemeente Amsterdam het beleid dat deze niet meegenomen in de toetsing, totdat de soort tijdens de stadsbrede monitoring toch (weer) aantoonbaar aanwezig is. Tijdens stadsbreed onderzoek in 2020 is de soort definitief niet waargenomen en het voorkomen van de soort in Amsterdam uitgesloten [lit. 8].

¹ Rode Lijst-soorten (vaatplanten), risicosoorten (zoals de Aziatische duizendknopen, stadsduif/eikenprocessierups), aan/afwezigheid iepenpage, kleine marterachtigen, de waterkwaliteit voor amfibieën, reptielen en vissen en vissen uit de gedragscode).

² Natuuronderzoek heeft een beperkte houdbaarheid, voor ontheffing plichtige soorten 3 jaar. Na deze periode dient opnieuw onderzoek plaats te vinden zodat opnieuw een actueel beeld van de aanwezige natuurwaarden wordt verkregen.

3

GEBIEDSBESCHERMING

Voorliggend hoofdstuk bevat de beoordeling van de effecten van het voornemen op beschermde gebieden. Het bijhorend toetsingskader is opgenomen in bijlage I van dit rapport.

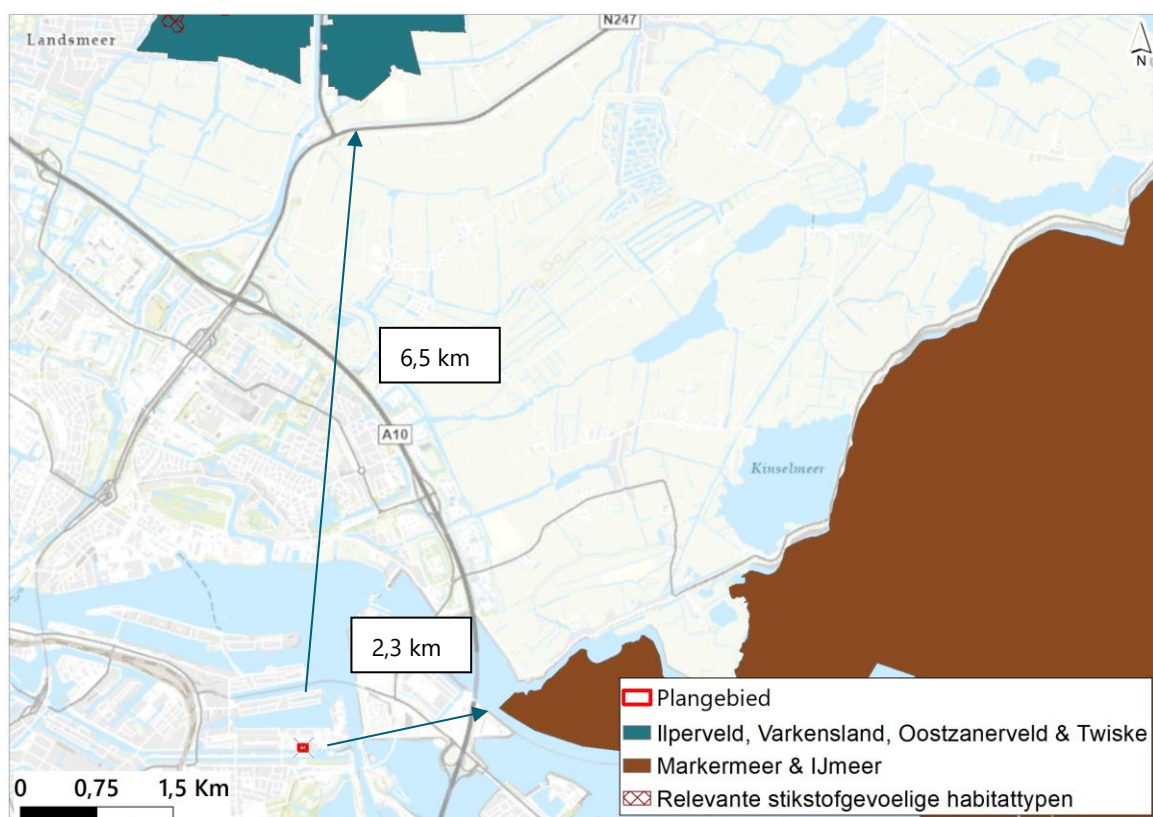
3.1 Natura 2000

3.1.1 Gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft het Markermeer en IJmeer, gelegen op circa 2,3 km ten oosten van het plangebied (afbeelding 4.1). Het gebied tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied wordt doorsneden door verstorende elementen, zoals Sluisbuurt en de ringweg A10. Het Natura 2000-gebied heeft de status van Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijn gebied [lit. 3]. Een overzicht van de instandhoudingsdoelen (IHD) is opgenomen in bijlage II. Overige Natura 2000-gebieden liggen op een afstand van circa 6,5 km of meer van het plangebied.

Het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura 2000-gebied is Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske en ligt op 6,5 km ten noorden van het plangebied. In bijlage II zijn de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied opgenomen. Verschillende aangewezen habitattypen van dit Natura 2000-gebied hebben in de huidige situatie reeds te kampen met een overbelasting door stikstof (overschrijding van de kritische depositiewaarde, (KDW)) [lit. 4].

Afbeelding 3.1 Ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebied 'Markermeer en IJmeer', en 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske' [lit. 5]

3.1.2 Effecten en conclusie

Fysieke effecten

Als gevolg van de afstand (2,3 km of meer) en deze tussenliggende barrières (ringweg A10) kan worden uitgesloten dat fysieke effecten als gevolg van het voornemen, zoals oppervlakteverlies, versnippering of verstoring door geluid, licht, trilling of optische verstoring, optreden tot binnen de grenzen van Natura 2000-gebieden.

In sommige gevallen kan sprake zijn van verstoring door externe werking, namelijk wanneer aangewezen soorten van het Natura 2000-gebied gebruik maken van het plangebied zelf als (essentieel) onderdeel van hun leefgebied (buiten het Natura 2000-gebied) en daar worden verstoord. De aangewezen vis- en vogelsoorten van het Markermeer & IJmeer zijn voor hun belangrijke functies (bijvoorbeeld foerageergebied, rust- en slaappleaats) echter allen gebonden aan het open water van de meren (Natura 2000-gebied) zelf. De aangewezen vis- en vogelsoorten van het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske zijn voor hun belangrijke functies (bijvoorbeeld foerageergebied, rust- en slaappleaats) echter allen gebonden aan het laagveenweidegebied en moerassen (Natura 2000-gebied) zelf. Het plangebied is van een gehele andere aard, en ongeschikt voor deze soorten als leefgebied. Het voornemen heeft dan ook geen negatief effect op de instandhoudingsdoelen van deze soorten.

Effect door stikstofdepositie

De werkzaamheden voor de realisatie van de nieuwbouw resulteren in een (naar verwachting zeer beperkte) emissie van met name stikstofoxiden (NOx). Deze komen vrij uit de verbrandingsmotoren van mobiele werktuigen. Gezien de aard en schaal van de werkzaamheden in combinatie met de grote afstand (circa 6,5 km) tot stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, is het depositie effect van het voornemen op deze Natura 2000-gebieden naar alle verwachting nihil. Aanbevolen wordt dit te onderbouwen middels een stikstofberekening met AERIUS. Als uit deze berekening volgt dat er geen sprake is van een meetbare projectbijdrage (<0,005 mol/ha/jr), is de nodige juridische zekerheid verschaft dat de werkzaamheden

kunnen plaatsvinden zonder Wnb-vergunning. In het geval er toch een hogere projectbijdrage optreedt zijn nadere vervolgstappen nodig (Voortoets en/of Passende Beoordeling en vergunning).

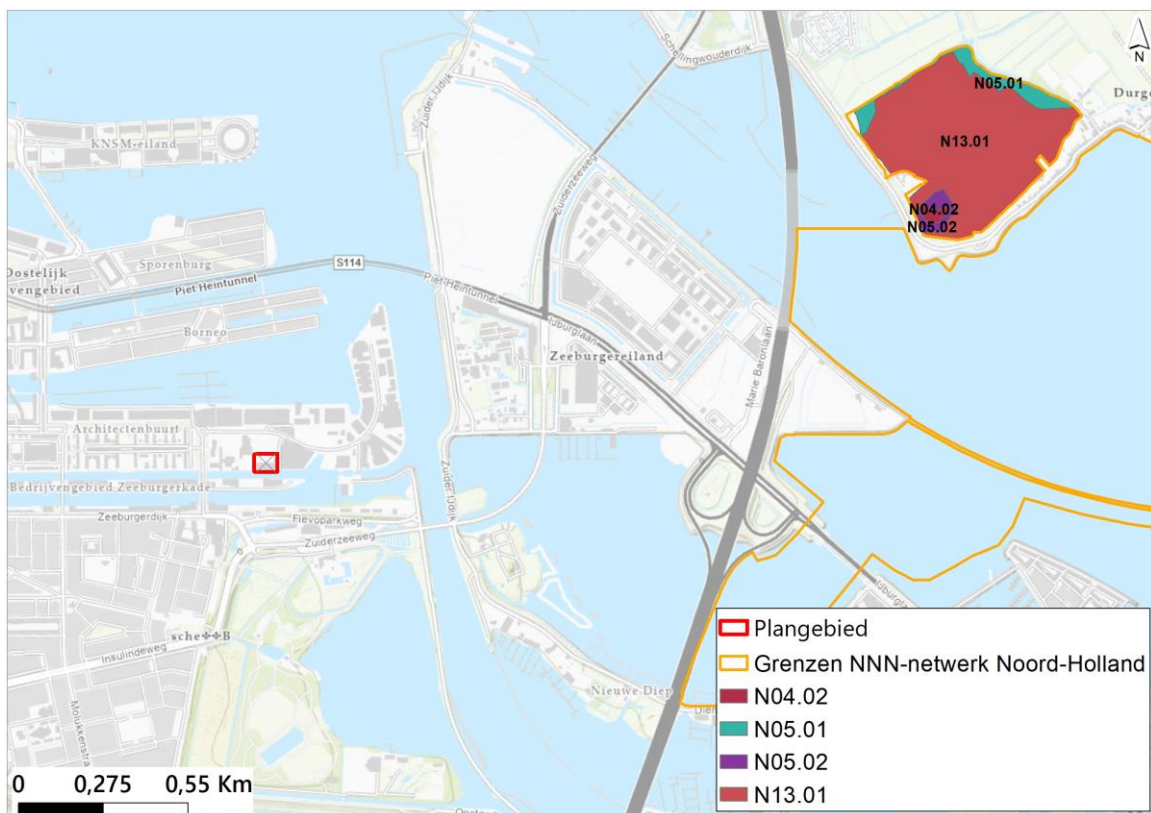
Overige (indirecte) effecten

Overige indirecte negatieve effecten zoals vernatting, verdroging en verontreiniging op Natura 2000-gebieden worden bij voorbaat uitgesloten vanwege de afstand en de aard van de werkzaamheden (geen invloed op het grondwater, geen lozing, etc.).

3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Op een afstand van 2,4 km van het plangebied bevinden zich zones behorend tot het Natuurnetwerk Nederland (afbeelding 4.2). Gezien de aard van het plangebied (infrastructuur), de grote afstand en de beperkte grootte van de ingreep is een effect op het NNN uit te sluiten. Aangezien het plangebied zelf buiten de grenzen en op ruime afstand van deze NNN gebieden ligt, en de Provinciale Ruimtelijke Verordening van de provincie Noord-Holland geen bepalingen ten aanzien van externe werking bevat, is een nadere procedure in de vorm van een 'Nee, tenzij-toets' niet noodzakelijk. Belemmeringen vanuit provinciaal natuurbeleid zijn niet aan de orde.

Afbeelding 3.2 Ligging van het plangebied ten opzichte van zones van het NNN Noord-Holland [lit. 2]

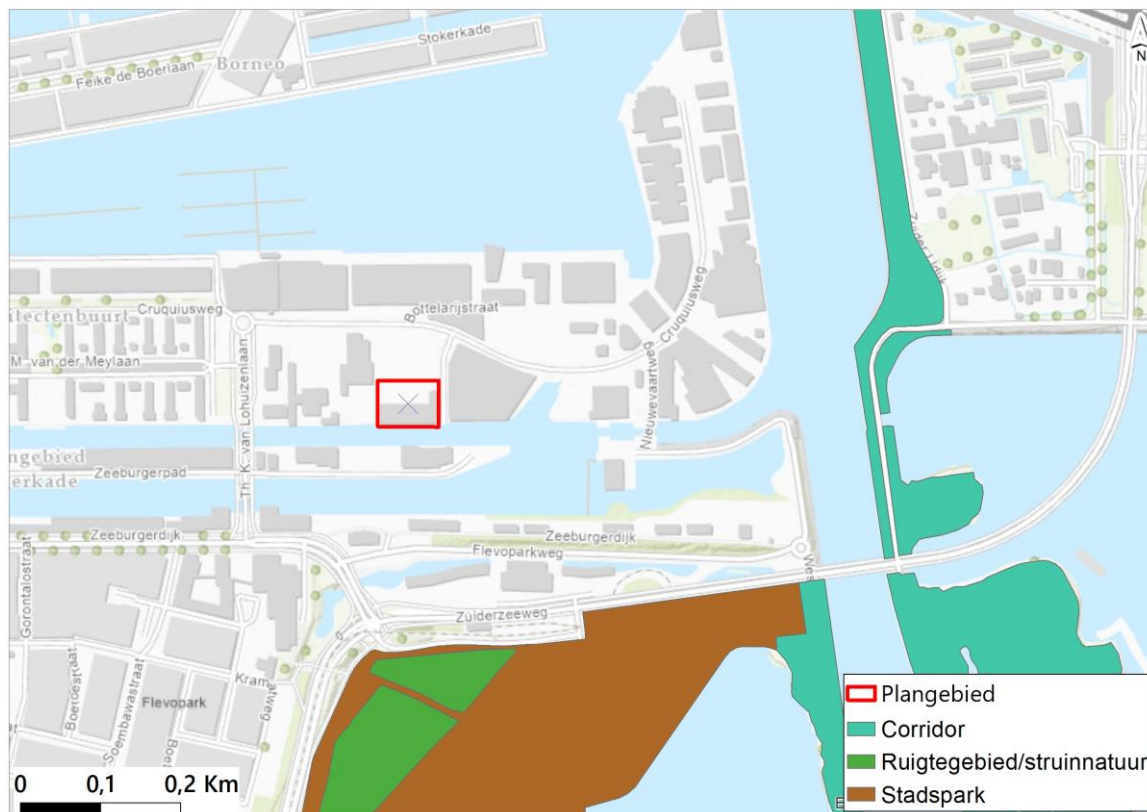

3.3 Hoofdgroenstructuur gemeente Amsterdam (HGS)

3.3.1 Gegevens

Het plangebied ligt niet in de Hoofdgroenstructuur van Amsterdam (afbeelding 4.3) [lit. 2]. Het dichtstbijzijnde gebied dat valt onder de Hoofdgroenstructuur van Amsterdam is het Flevopark, welke circa 280 meter van het plangebied is verwijderd.

Afbeelding 3.3 Ligging van het plangebied ten opzichte van de Hoofdgroenstructuur van de gemeente Amsterdam [lit. 2]

3.3.2 Effecten en conclusies

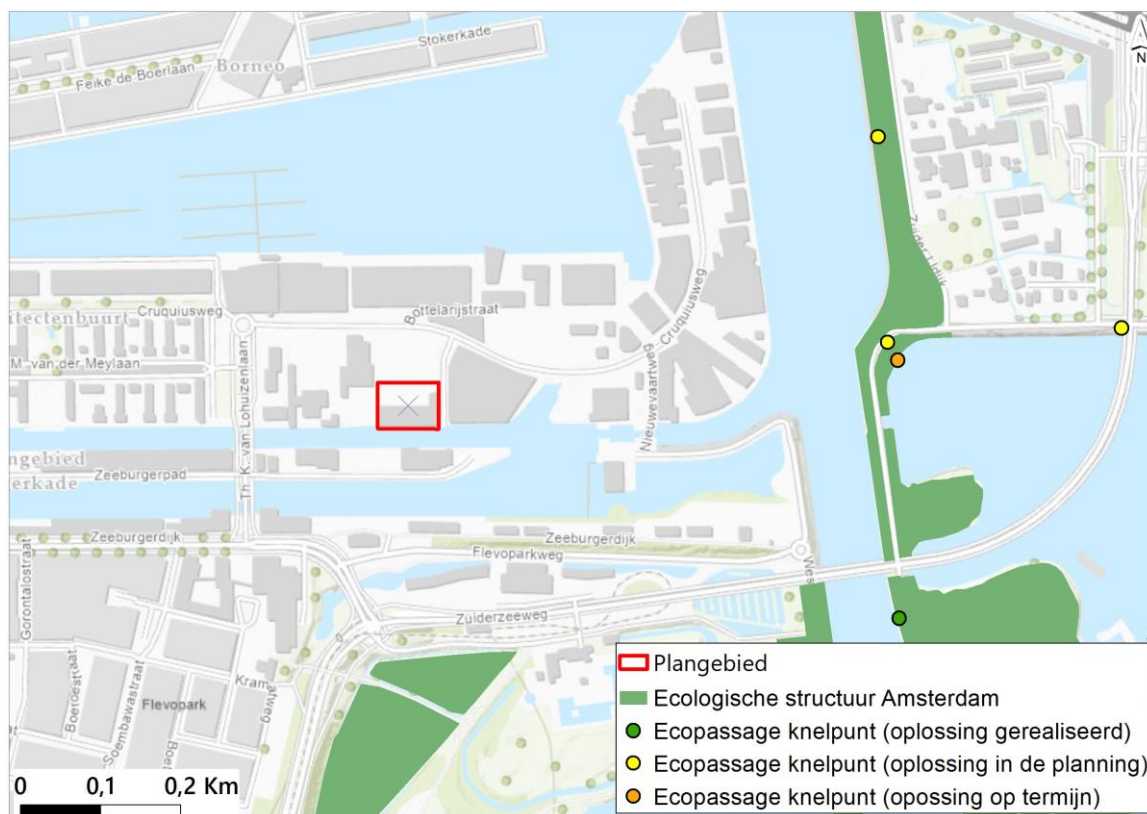
Gezien het plangebied geen overlap kent met Hoofdgroenstructuur van de gemeente, zijn directe effecten van het voornemen hierop uit te sluiten. De bescherming van de Hoofdgroenstructuur van Amsterdam kent verder geen externe werking. De voorgenoemde werkzaamheden zijn daarmee inpasbaar binnen de beleidsvisie van de Hoofdgroenstructuur Amsterdam.

3.4 Ecologische structuur gemeente Amsterdam

3.4.1 Gegevens

Het plangebied ligt niet in de Ecologische structuur van de gemeente Amsterdam (afbeelding 4.4). De dichtstbijzijnde ecologische structuur bevindt zich in het Flevopark op circa 280 meter ten zuiden van het plangebied. Binnen het plangebied is verder geen sprake van nog onopgeloste ecopassage knelpunten zoals beschreven in de ecologische visie van de gemeente.

Afbeelding 3.4 Ligging van het plangebied ten opzichte van de Ecologische structuur van de gemeente Amsterdam [lit. 2]

3.4.2 Effecten en conclusies

Het plangebied is gelegen buiten de contouren van de ecologische structuur. De bescherming van de Ecologische Structuur van Amsterdam kent geen externe werking. Maatregelen ten aanzien van de Ecologische Structuur zijn voor de beoogde werkzaamheden in dit gebied daarom niet nodig.

Omdat Ecopassage knelpunten ontbreken in en rond het plangebied zijn er bij de herinrichting geen kansen ten aanzien van het oplossen van dergelijke knelpunten.

4

SOORTENBESCHERMING

Voorliggend hoofdstuk bevat de beoordeling van de effecten van het voornemen op beschermde en kwetsbare planten- en diersoorten. Het bijhorend toetsingskader is opgenomen in bijlage I van dit rapport.

4.1 Flora

4.1.1 Gegevens

Bureaustudie

Op basis van gevalideerde gegevens op NDFF [lit. 6] en maps.amsterdam.nl [lit. 2] zijn in de afgelopen 5 jaar een aantal waarnemingen in de omgeving bekend van kwetsbare en onder de vroegere Flora- en faunawet beschermde plantensoorten. Het gaat hier om waarnemingen van steenbreekvaren, tongvaren en blaasvaren. Deze waarnemingen zijn allen gedaan op meer dan 100 m afstand van het plangebied. De dichtstbijzijnde waarnemingen van rode-lijst soorten zijn gedaan langs de Nieuwe Vaart en betreft de soort moerasvaren.

Varens die op (in dit geval) kademuren groeien, prefereren variërend zonnige tot beschaduwde plaatsen op vrij droge tot vochtige plekken in de muur. Meestal is de muur kalkhoudend, niet te voedselarm tot matig voedselrijk. Varens die op muren groeien kunnen ook in bossen (langs beschaduwde greppels), spoorwegen en in gebergten voorkomen [lit. 8]. De biotoopeisen van deze soorten zijn in bijlage III beschreven.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde of waardevolle flora waargenomen. In de Nieuwe Vaart is geen watervegetatie waargenomen. De kademuren aan weerszijde van de gracht bestaan uit basaltblokken zonder specie, en zijn geen geschikt habitat voor muurplanten. Vegetatie op het kavel bestaat uit een rij boomhazelaars met een ondergroei van klimop, kamperfoelie, andere ruigtesoorten en verschillende soorten grassen.

4.1.2 Effecten en conclusie

Het voorkomen van beschermde flora in het plangebied en haar directe omgeving is uitgesloten. De kademuren zijn niet geschikt als biotoop voor muurplanten doordat deze bestaan uit basaltblokken zonder specie. Er zijn geen knelpunten met de Wet natuurbescherming of de Gedragscode van Amsterdam ten aanzien van plantensoorten.

4.2 Grondgebonden zoogdieren

4.2.1 Gegevens

Bureaustudie

Op basis van de NDFF-databank [lit. 6] zijn in de afgelopen 5 jaar in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend van niet vrijgestelde algemeen voorkomende beschermde zoogdiersoorten van artikel 3.10 van de Wnb, namelijk boommarter, bunzing, eekhoorn, hermelijn, steenmarter en wezel. Daarnaast zijn waarnemingen bekend van de vrijgestelde algemeen voorkomende zoogdiersoort konijn, bosmuis, huismuis, huisspitsmuis en veldmuis. Het is niet bekend waar verblijfplaatsen/territoria van deze soort zich precies bevinden. Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten van Wnb artikel 3.5 (Habitatrichtlijn soorten) in de (wijde) omgeving van het plangebied.

De biotoopeisen van de in de NDFF genoemde soorten in het plangebied wordt in bijlage III beschreven [lit. 9].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van onder de Wnb beschermde grondgebonden zoogdieren. Het plangebied biedt met de aanwezige bomenrij met ondergroei geschikt biotoop aan algemeen voorkomende muissoorten.

Bos en bosschages ontbreken in het plangebied en bovendien is het plangebied sterk verstoord als gevolg van het intensieve gebruik van het perceel. Daarmee biedt het plangebied geen geschikt leefgebied aan soorten van bossen: boommarter en eekhoorn.

Kleinschalig landschap ontbreekt in het plangebied en de omgeving. Daarmee is het plangebied ongeschikt voor soorten die afhankelijk zijn van afwisselend, kleinschalig landschap: wezel, bunzing en hermelijn.

Voor steenmarter ontbreekt de benodigde samenhang van groenstroken, greppels en bermen in het plangebied. Het is een bijna volledig versteend terrein dat veel belopen is en er vindt veel verstoring plaats, waardoor het is uit te sluiten dat steenmarter vaste verblijfplaatsen heeft binnen het perceel. Het plangebied heeft daarom geen essentiële functie voor steenmarter.

4.2.2 Effecten en conclusie

Het voorkomen van verschillende algemeen voorkomende beschermde zoogdiersoorten (artikel 3.10 Wnb) in het plangebied, zoals verschillende algemeen voorkomende muizensoorten (huismuis, huisspitsmuis, rosse woelmuis) is op basis van het aanwezige biotoop niet uit te sluiten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor artikel 3.10 van de Wnb in het kader van ruimtelijke ingrepen. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten is daarom niet nodig. Wel is een eenmalige melding van het gebruik van deze vrijstelling nodig (meldingsplicht provincie Noord-Holland). Ook is te allen tijde de zorgplicht van kracht. Het voorkomen van grondgebonden soorten die beschermd zijn onder Wnb artikel 3.10 waar geen vrijstelling voor geldt, en soorten van Wnb artikel 3.5, wordt uitgesloten voor het plangebied. Er is geen knelpunt met de Wet natuurbescherming ten aanzien van grondgebonden zoogdieren.

4.3 Vleermuizen

4.3.1 Gegevens

Bureaustudie

Op basis van de NDFF-database [lit. 6] en maps.amsterdam.nl [lit. 2] zijn nabij het plangebied verschillende waarnemingen bekend van vleermuissoorten uit de afgelopen 5 jaar. Het betreft waarnemingen van overvliegende of foeragerende individuen van gewone dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger,

meervleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis. Aan de hand van aanwezig habitat wordt de watervleermuis ook verwacht. Uit eerder aanvullend onderzoek [lit. 16] in het plangebied naar vleermuizen (2017-2018) is gebleken dat de meervleermuis een vliegroute langs het plangebied heeft, langs de voormalige sluis. De dichtstbijzijnde waarnemingen liggen op een afstand van 230 m van het plangebied. Deze waarneming betreft een kraamkolonie van gewone dwergvleermuis.

De biotoopeisen van deze soorten zijn in bijlage III beschreven [lit. 10].

Veldbezoek

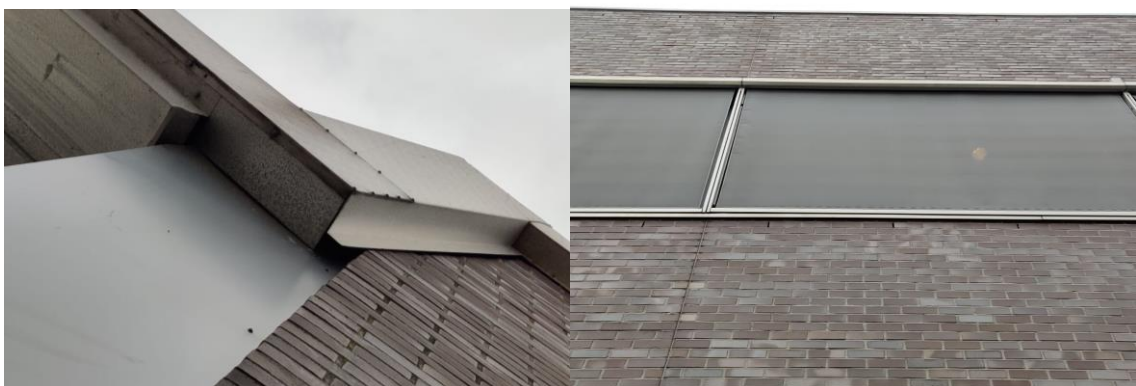
Vliegroutes en foerageergebied

Door de aanwezigheid van een watergang (Nieuwe Vaart) is de rand van het plangebied in potentie geschikt als foerageergebied voor veel verschillende soorten vleermuizen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis). Daarnaast fungeert de rand van het plangebied als vliegroute voor verschillende soorten vleermuizen [lit. 16]. Rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis zijn in beperkte mate gebonden aan landschappelijke elementen voor hun vliegroute, dus voor deze soorten heeft het plangebied geen essentiële functie als vliegroute. Voor soorten die niet afhankelijk zijn van water als vliegroute (gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis en laatvlieger) zal dit geen essentiële vliegroute zijn, omdat de bebouwing in de omgeving ook kan functioneren als lijnvormige elementen om te volgen. Tussen deze bebouwing zijn altijd windluwe delen. Meervleermuis en watervleermuis hebben de voorkeur voor vliegroutes over het water, maar kunnen ook andere landschapselementen gebruiken ter oriëntatie. Voor deze soorten kan het water direct ten zuiden van plangebied (Nieuwe Vaart) wel een functie hebben als essentiële vliegroute.

Verblijfplaatsen

Het werfgebouw op het perceel is geschikt als verblijfplaats voor gewone dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en gewone grootoorvleermuis. Tijdens het veldbezoek zijn potentieel geschikte verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in het Wurfgebouw. Deze bevinden zich onder daklijsten en in open stootvoegen op het gebouw (afbeelding 4.1). vanwege de afwezigheid van bomen met holtes in het plangebied kan het voorkomen van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen worden uitgesloten. Dat betreft rosse vleermuis (al wordt de soort steeds meer in gebouwen waargenomen in Nederland) en watervleermuis (met uitzondering van de winter als de soort in goed geïsoleerde (ondergrondse) gebouwen verblijft en bij uitzondering in bomen).

Afbeelding 4.1 Locaties waar vleermuizen in het gebouw en in de spouwmuur van het gebouw kunnen kruipen.

4.3.2 Effecten en conclusie

Vliegroutes en foerageergebied

De directe omgeving van het plangebied biedt een geschikt foerageergebied aan verschillende vleermuizen waaronder gewone en ruige dwergvleermuis. Ook is de Nieuwe Vaart, die ten zuiden van het plangebied loopt, mogelijk onderdeel van een vliegroute voor verschillende soorten vleermuizen en met zekerheid onderdeel van een vliegroute voor meervleermuis [lit. 16]. De werkzaamheden veroorzaken alleen een tijdelijke verstoring van het vlieg- en foerageergebied en geen vernietiging. De meeste vleermuissoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring. Als de werkzaamheden niet plaatsvinden tijdens de actieve periode van vleermuizen is er geen sprake van verstoring van foeragerende of langsvliegende vleermuizen. De actieve periode is van een uur voor zonsondergang tot een uur na zonsopkomst in de periode maart tot en met november. Als aan die voorwaarde wordt voldaan zijn er geen negatieve effecten op vliegroutes en/of foerageergebied van vleermuizen.

Verblijfplaatsen

In het te slopen Werfgebouw binnen het plangebied zijn potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig. Omdat de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen in het gebouw niet uit te sluiten is, moet er jaarrond vleermuisonderzoek volgens het Vleermuisprotocol 2021 worden gedaan naar de functie van het gebouw voor vleermuizen. Dit onderzoek geeft input voor de mogelijke ontheffingsaanvraag in het geval dat er verblijfplaatsen worden aangetroffen in het gebouw. Aanwezigheid van verblijfplaatsen in bomen is uitgesloten.

Verstoring van potentiële vliegroutes en potentieel foerageergebied van vleermuizen kan dus voorkomen worden door te werken buiten de actieve periode van vleermuizen. Verstoring of vernietiging van potentiële verblijfplaatsen in het Werfgebouw is niet uit te sluiten waardoor vervolgstappen i.h.k.v. de Wnb noodzakelijk zijn. Er dient onderzoek conform protocol (Vleermuisprotocol 2021) te worden uitgevoerd en is afhankelijk van de resultaten een ontheffing van de Wnb nodig voor de werkzaamheden.

4.4 Vogels

4.4.1 Gegevens

Bureaustudie

In de afgelopen 5 jaar werden op basis van de NDFF-database [lit. 6] en maps.amsterdam.nl [lit. 2] in de ruimere omgeving van het plangebied verschillende algemene vogelsoorten waargenomen zoals stadsduif. Daarnaast werden in de omgeving van het plangebied ook waarnemingen gedaan van soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Het betreft waarnemingen van buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk en sperwer.

De biotooppeisen van deze soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, worden in bijlage III beschreven [lit. 11].

Veldbezoek

Het plangebied is door de aanwezige bomenrij met ondergroei geschikt als leef- en broedgebied voor algemeen voorkomende broedvogels. Tijdens het veldbezoek zijn eksters en stadsduiven waargenomen. Binnen het plangebied zijn enkele bomen en ruigtevegetatie aanwezig die gebruikt kunnen worden als broedgebied. Er zijn geen geschikte nestplaatsen aanwezig voor boombroedende soorten als buizerd, ransuil, roek, sperwer en havik door het ontbreken van nesten in de bomen op het perceel. Overige bomen (populieren) staan langs de Cruquiusweg en bevatten geen nesten. Voor de soorten slechtvalk en ooievaar is geen geschikt habitat/nestgelegenheid aanwezig.

In het Werfgebouw zijn geen openingen aangetroffen waar gierzwaluw in kan nestelen. Uit eerdere tellingen zijn geen gegevens bekend van gierzwaluwen die in de nabijheid van het plangebied broeden. Gierzwaluw is

een soort die jaarlijks terug komt op zijn nestlocatie en wordt zodoende niet verwacht binnen het plangebied.

In 2014 zijn op 100 m ten oosten van het plangebied in de gevel van de Drenthal 3 nestplaatsen van huismus aangetroffen [lit. 2]. Het veldwerk is uitgevoerd in de actieve periode voor huismus met de juiste weersomstandigheden (windstil, 15 graden en zonnig). Tijdens het veldbezoek zijn echter geen gehoor- en/of zichtwaarnemingen gedaan van huismus binnen het plangebied en de directe omgeving hiervan. De versturende werkzaamheden welke tussen het plangebied en de Drenthal aanwezig zijn en de afwezigheid van geschikt habitat voor de huismus (geen heggen in de omgeving aanwezig) kan een verklaring zijn voor het verdwijnen van deze nestplaatsen. Er werden tevens geen gebruikssporen aangetroffen bij de nestlocatie van 2014 waardoor afwezigheid van huismus is uit te sluiten.

4.4.2 Effecten en conclusie

Effecten op algemene broedvogels

Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (artikel 3.1 Wnb).

Het plangebied biedt geschikt broedbiotoop aan algemeen voorkomende broedvogelsoorten. Werkzaamheden in het broedseizoen (globaal van 15 maart tot 15 juli) kunnen leiden tot verstoring van broedende vogels nabij het plangebied. Verstoring treedt op door aanwezigheid van mensen en materiaal, trillingen of geluid. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het vernietigen van nesten en/of het opzettelijk verstoren in het broedseizoen (individuen, nesten of eieren) verboden is volgens de Wnb. Het verkrijgen van ontheffing hiervoor is meestal niet mogelijk. De effecten op vogels en daarmee overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb zijn namelijk gemakkelijk te voorkomen, te weten door in principe drie mogelijkheden:

- buiten het broedseizoen werken, dit met risico dat sommige vogels tot in september kunnen broeden;
- de werkzaamheden vlak voor het broedseizoen inzetten en dan continue doorwerken (werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stilleggen), zodat vogels niet gaan broeden in het gebied waar gewerkt wordt;
- het plangebied voor het broedseizoen ongeschikt maken voor broedvogels. In dit geval kan bijvoorbeeld de aanwezige oevervegetatie (riet) ruim voor het broedseizoen worden gemaaid en gedurende de werkzaamheden kort worden gehouden.

Als werkzaamheden toch in het broedseizoen plaatsvinden, moet een deskundige vaststellen of broedende vogels aanwezig zijn binnen het perceel. Wanneer wordt geconstateerd dat in de directe omgeving van de werkzaamheden geen vogels broeden bij de start van de werkzaamheden, vindt geen overtreding van de verbodsbepalingen plaats. In het geval dat er wel broedende vogels aanwezig zijn, dient te worden gewacht met de herstelwerkzaamheden totdat de dieren zijn uitgebroed of moet te worden bepaald of er significante verstoring plaatsvindt. Wanneer verstoring van wezenlijke invloed aan de orde is, zijn in sommige gevallen maatregelen mogelijk waardoor werkzaamheden (deels-) kunnen door gaan. Een mogelijkheid is bijvoorbeeld door binnen een ruime zone rondom het betreffende broedgeval (buiten de verstoringscontour) geen werkzaamheden te laten plaatsvinden. De grootte van de verstoringscontour is afhankelijk van de vogelsoort. Wanneer verstoring van het broedgeval onvermijdelijk is, dan mag er pas worden gestart met de versturende werkzaamheden als er niet meer gebroed wordt. Doorgaans zijn de meeste vogels rond half juli uitgebroed, er zijn echter vogelsoorten die tot in september broeden.

Effecten op jaarrond beschermde nesten

Binnen het plangebied zijn geen (jaarrond beschermde) nesten aangetroffen. Daarnaast hebben de gebouwen geen openingen die een functie hebben als potentiële nestlocaties voor gierwaluw. Het voorkomen van nesten voor huismus wordt ook uitgesloten.

4.5 Amfibieën en reptielen

Op basis van de NDFF-database [lit. 6] zijn in of direct nabij het plangebied geen waarnemingen bekend van onder de Wnb beschermde reptiel- en amfibiesoorten uit de afgelopen 5 jaar [lit. 12]. Wel zijn in de bredere omgeving waarnemingen bekend van de Habitatrichtlijnsoort rugstreeppad, namelijk in het Diemerpark (circa 3 km ten zuidoosten).

De biotoopeisen van deze soort, wordt in bijlage III beschreven [lit. 12].

Velbezoek

Omdat het plangebied bestaat uit een volledig bestraat terrein met veel aanwezige verstoring grenzend aan een diepe en brede watergang met steile oevers (90 graden) worden beschermde amfibie- of reptielsoorten hier niet verwacht. Het plangebied is voor rugstreeppad ongeschikt. Het ontbreekt er immers ondiepe poelen, oeverbegroeiing en pionierlandschap met hoge natuurlijke dynamiek, en het betreft een steile kade die het terrein moeilijk bereikbaar maakt via het water. Tevens is de afstand tussen de bekende waarnemingen en het plangebied relatief groot, waardoor het is uit te sluiten dat de soort tot in het plangebied komt.

4.5.1 Effecten en conclusie

Op basis van bekende waarnemingen en het aanwezige biotoop is het voorkomen van onder de Wnb beschermde reptiel- en amfibiesoorten binnen het plangebied uit te sluiten. Van negatieve effecten als gevolg van het voornemen op deze soortengroep is dan ook geen sprake. Er is geen knelpunt met de Wet natuurbescherming ten aanzien van amfibieën en reptielen.

4.6 Vissen

4.6.1 Gegevens

Er worden geen werkzaamheden in het water uitgevoerd waardoor negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden op deze soortgroep zijn uitgesloten.

4.7 Vlinders, libellen en andere ongewervelden

Bureaustudie

Op basis van de NDFF-database zijn in of direct nabij het plangebied geen waarnemingen bekend van onder de Wnb beschermde vlinders, libellen of andere ongewervelden. Deze soorten stellen over het algemeen hoge eisen aan hun biotoop. Ze zijn bijvoorbeeld te vinden in heide, plantenrijke vennen, zuurstofrijke beken, verlandingsvegetaties met krabbenscheer, zandstrandjes langs de grote rivieren, bloem- en/of kruidenrijke graslanden, blauwgraslanden, moerassen, bos, stromend water [lit. 13].

Veldbezoek

Het plangebied is niet geschikt als biotoop voor deze soorten. De afwezigheid van de juiste elementen (waardplanten) maakt dat er voor beschermde ongewervelde geen geschikt habitat aanwezig is.

4.7.1 Effecten en conclusie

Op basis van bekende waarnemingen en het aanwezige biotoop is het voorkomen van onder de Wnb beschermde vlinder, libellen of andere ongewervelden binnen het plangebied uit te sluiten. Van negatieve effecten als gevolg van het voornemen op deze soortengroepen is dan ook geen sprake. Er is geen knelpunt met de Wet natuurbescherming ten aanzien van ongewervelden.

5

RISICOSOORTEN EN OVERIGE AANDACHTSPUNTEN

Op basis van een korte bureaustudie en waarnemingen tijdens het veldbezoek zijn de risico's ten aanzien van enkele ongewenste invasieve exoten of andere risicosoorten in kaart gebracht. Hierbij dient te worden opgemerkt dat tijdens het veldbezoek in het kader van deze quickscan natuur enkel de locatie waar de werkzaamheden worden uitgevoerd onderzocht zijn op de aanwezigheid van deze risicosoorten. Rondom het plangebied zijn geen gerichte inventarisaties uitgevoerd, wel zijn eventueel toevallige waarneming genoteerd.

5.1 Risicosoorten: flora

Bij de uitvoering van deze quickscan natuur is aandacht besteed aan de aanwezigheid van invasieve exoten of andere ongewenste flora soorten. Het gaat om:

- Aziatische duizendknopen;
- reuzenberenklauw;
- reuzebalsemien;
- uitheemse guldenroeden (Canadese/late);
- eventueel overige (aquatische) exoten.

5.1.1 Gegevens

Bureaustudie

Op basis van de gegevens van de gemeente Amsterdam is in het plangebied geen Japanse duizendknoop aanwezig [lit. 2]. De dichtstbijzijnde locaties bevinden zich rond de Zeeburgerdijk op 50 meter van het plangebied (aan de overkant van de Nieuwe Vaart) en die zijn allen aangemerkt als geschouwd/verwijderd.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen invasieve exoten waargenomen.

5.1.2 Risicobeoordeling

Groeilocaties van invasieve exoten bevinden zich niet binnen de werkzones van de voorgenomen werkzaamheden. Bij de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden is er daarom geen risico ten aanzien van de groei/verspreiding van invasieve exoten (of andere ongewenste soorten).

5.2 Risicosoorten: fauna

Bij de uitvoering van deze quickscan natuur is aandacht besteed aan de aanwezigheid van de faunasoorten:

- stadsduif;
- eikenprocessierups.

5.2.1 Gegevens

Bureaustudie

Op basis van de NDFF-database [lit. 6] zijn geen waarnemingen bekend van de eikenprocessierups in of direct nabij het plangebied. Stadsduif is wel waargenomen in het plangebied.

Veldbezoek

Op basis van het veldbezoek is stadsduif aangetroffen in het plangebied. Nesten van deze soort zijn echter niet waargenomen. Vanwege de aanwezigheid van bomen en gebouwen met voldoende dekking is het plangebied geschikt als broedplaats voor stadsduiven.

5.2.2 Risicobeoordeling

Het perceel is geschikt als broedlocatie voor de stadsduif. Op het Werfgebouw is mogelijk geschikt broedgebied, maar er zijn voldoende uitwijkmogelijkheden in de omgeving van het plangebied. Vanuit het dierenwelzijnsbeleid van de gemeente Amsterdam is het wenselijk om aandacht te besteden aan de soort in een ecologisch werkprotocol om het verstoren van broedgevallen te voorkomen.

6

KANSEN

De voorgenomen (her)inrichting van het perceel biedt ook kansen voor een opwaardering van de natuurwaarde van het gebied. In dit hoofdstuk worden een aantal voorbeeld maatregelen beschreven die mogelijk in het ontwerpplan kunnen worden ingepast om de ecologische waarde van het gebied te stimuleren.

Voorzien hotels en stenen voor insecten

De aanwezige insectenpopulaties kunnen verder worden gestimuleerd door het ophangen of plaatsen van hotels en stenen voor insecten. Inbouwstenen, gestapelde stenen en insectenhôtels dragen bij aan een gezonde wilde bijen en vlinderpopulatie in de stad. De insectenhôtels worden bij voorkeur geplaatst op plekken beschermt tegen regen en wind, zoals achter de biotopenmuur. Vlinderkasten en bijenstenen moeten vooral in de zon worden geplaatst. Belangrijk is ook dat de kasten en stenen worden geplaatst in de buurt van nectar- en stuifmeeldragende planten.

Afbeelding 6.1 Impressie van insectenhôtel (links), bijenbaksteen (rechtsboven) en vlinderkast (rechtsonder) [bron: lit. 7]

Voorzien van kasten of neststenen

Uit de quickscan is gebleken dat het plangebied van het Steigerpark matig geschikt is als leefgebied voor verschillende vleermuizen en algemene broedvogels. De herinrichting van het park is voordelig voor deze soorten, doordat er meer foerageer- en schuilgelegenheid ontstaat. Om het voorkomen van deze soorten extra te stimuleren kan overwogen worden om aan de nieuw te planten bomen ook kasten voor deze soorten te voorzien.

Voor vleermuizen dient daarbij rekening te worden gehouden met een aantal aandachtspunten, namelijk:

- hang de kast op aan een stevige boom (het liefst op een plaats waar meerdere bomen aanwezig zijn) of aan een gebouw;
- hang de kast met de voorzijde naar het zonlicht, zuid of zuidwest. Vleermuizen zijn echte warmteliefhebbers;
- hang de kast op een rustige plek, met weinig verstoring;
- hang de kast in de luwte;
- zorg voor een vrije aanvliegroute. Geen takken of bladeren voor de invliegopening of direct onder de kast;
- hang de kast op een minimale hoogte van 3 m;
- een vleermuiskast kunt u het hele jaar door ophangen, maar het liefst voor het voorjaar;
- hang meerdere kasten in uw tuin. U vergroot zo het aanbod aan zomer verblijfplaatsen.

Ook voor vogels gelden een aantal aandachtspunten met betrekking tot de kasten:

- hang de nestkast op een rustige plek op;
- niet in de volle zon, dus liever niet op het zuiden;
- beschut tegen de wind. De invliegopening kan het beste op het noordoosten zijn gericht, want de wind komt in Nederland vaak uit het zuidwesten;
- een vrije en veilige aanvliegroute is belangrijk. Geen takken direct voor de opening;
- vogels van dezelfde soort wonen het liefst tenminste tien meter van elkaar. Voor vogels van verschillende soorten, zoals koolmees en pimpelmees kunnen de kasten een meter of drie uit elkaar hangen;
- koloniebroeders wonen wel weer graag in groepen; de nestkasten voor soorten als mussen, spreeuwen en zwaluwen kunnen daarom wel naast elkaar worden opgehangen.

Afbeelding 6.2 Voorbeelden nestkasten voor vogels (links) en vleermuizen (rechts) in bomen [bron: lit. 9]

CONCLUSIE

7.1 Effecten op beschermde natuurwaarden

7.1.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000

Het plangebied is gelegen op een minimale afstand van 2,3 km van Natura 2000-gebieden. Als gevolg van deze grote afstand, de ligging van het plangebied (ten opzichte van leefgebied van aangewezen soorten) en de aard van de werkzaamheden zijn effecten (door verstoring) op de IHD van de beschermde Natura 2000-gebieden op voorhand uit te sluiten.

Gezien de zeer beperkte aard en schaal van de werkzaamheden in combinatie met de grote afstand (>6,5 km) tot stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, is ook de stikstofdepositie van het voornemen op deze Natura 2000-gebieden naar alle verwachting nihil. Nadere vervolgstappen ten aanzien van stikstof (zoals een vergunningsaanvraag) zijn daarmee waarschijnlijk niet nodig. Aanbevolen wordt dit te onderbouwen middels een stikstofberekening met AERIUS. Als uit deze berekening volgt dat er geen sprake is van een meetbare projectbijdrage (<0,005 mol/ha/jr), is de nodige juridische zekerheid verschaft dat de werkzaamheden kunnen plaatsvinden zonder Wnb-vergunning. In het geval er toch een hogere projectbijdrage optreedt zijn nadere vervolgstappen nodig (Voortoets en/of Passende Beoordeling en vergunning).

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het plangebied is gelegen buiten de grenzen van het NNN van provincie Noord-Holland. Belemmeringen vanuit de provinciale ruimtelijke verordening van Noord-Holland zijn daarmee niet aan de orde.

Hoofdgroenstructuur gemeente Amsterdam (HGS)

Het plangebied is niet opgenomen in de Hoofdgroenstructuur van de gemeente Amsterdam. Belemmeringen vanuit de instandhoudingsdoelen van de Hoofdgroenstructuur zijn daarmee niet aan de orde.

Ecologische structuur gemeente Amsterdam

Het plangebied is niet opgenomen in de Ecologische structuur van de gemeente Amsterdam. Belemmeringen vanuit de instandhoudingsdoelen van de Ecologische structuur zijn daarmee niet aan de orde.

7.1.2 Soortenbescherming

De conclusies uit deze quickscan natuur zijn dat er voor de soortgroepen, vleermuizen en vogels aan een aantal voorwaarden moet worden voldaan om negatieve effecten te voorkomen.

Voor de overige soortgroepen is er geen knelpunt met de Wet natuurbescherming, maar geldt wel te allen tijde de algemene zorgplicht.

In de onderstaande tabel zijn de bevindingen en conclusies ten aanzien van de beschermde soorten samengevat.

Tabel 7.1 Samenvattende tabel soortenbescherming

Soortgroep	Kans op overtreding Wnb?	Vervolgstappen nodig?		Meldingsplicht (ja/nee)	Ontheffing aanvragen (ja/nee)
		Mitigatie	Vervolgonderzoek (indien mitigatie niet mogelijk of niet voldoende)		
flora	nee	n.v.t.	n.v.t.	nee	
grondgebonden zoogdieren	nee	n.v.t.	n.v.t.	ja, melding gebruik van vrijstelling	nee
vleermuizen	ja, potentiële verstoring foerageergebied en vliegroutes door licht, geluid en trillingen	ja, werken buiten actieve periode van vleermuizen, trillingvrij en zonder extreem geluid (bijvoorbeeld heien)	nee	nee	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen
vleermuizen	ja, potentiële verblijfplaatsen aanwezig in het Werfgebouw	ja, bebouwing met potentiële verblijfplaatsen niet slopen (is onwenselijk vanuit het plan)	ja	ja	ja, mits verblijfplaatsen van vleermuizen worden vastgesteld
vogels	ja, wanneer in broedseizoen wordt gewerkt en er binnen de verstoringcontour een broedpaar aanwezig is	ja, voorafgaan werkzaamheden in broedseizoen een controle op broedvogels laten uitvoeren door deskundig ecooloog. Eventueel op voorhand plangebied ongeschikt maken voor broedvogels	nee	nee	nee, mitigerende maatregelen dienen in acht te worden genomen
amfibieën	nee	n.v.t.	n.v.t.	nee	nee
reptielen	nee	n.v.t.	n.v.t.	nee	nee
vissen	nee	n.v.t.	n.v.t.	nee	nee
vlinder, libellen & ongewervelden	nee	n.v.t.	n.v.t.	nee	nee

7.1.3 Risicosoorten: flora & fauna

Bij de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van een risico ten aanzien van de groei/verspreiding van invasieve exoten (of andere ongewenste soorten).

7.1.4 Kansen

Bij de uitvoering van de werkzaamheden kunnen volgende koppelkansen worden overwogen om de natuurwaarde van het gebied verder te stimuleren:

- het voorzien van kasten of neststenen voor vleermuizen en/of vogels;
- het voorzien van hotels en stenen voor insecten inclusief geschikt habitat voor insecten.

BRONNEN

- 1 Vereniging Stadswerk (2020). Gedragscode soortenbescherming gemeente, d.d. 4 december 2020 (definitief). geraadpleegd op 20 april 2021.
- 2 Kaartviewer gemeente Amsterdam, <https://maps.amsterdam.nl/>, geraadpleegd op 20 april 2021.
- 3 Natura 2000, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. <https://www.natura2000.nl/gebieden/noord-holland/ilperveld-varkensland-oostzanerveld-twiske>, geraadpleegd op 20 april 2021.
- 4 AERIUS Calculator (versie 2019A), <https://www.aerius.nl/nl>, geraadpleegd op 20 april 2021.
- 5 European Environment Agency (2018). Natura 2000 End 2018 - shapefile, <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/natura-10/natura-2000-spatial-data/natura-2000-shapefile-1>.
- 6 NDFF-ecogrid database, geraadpleegd op 20 april 2021.
- 7 De Vlinderstichting (2020). Vaststellen van de iepenpage langs kades in Amsterdam. .
- 8 www.verspreidingsatlas.nl, geraadpleegd op 20 april 2021.
- 9 www.Zoogdierenvereniging.nl, geraadpleegd op 20 april 2021.
- 10 www.Vleermuis.net, geraadpleegd op 20 april 2021.
- 11 www.vogelbescherming.nl, geraadpleegd op 20 april 2021.
- 12 www.ravon.nl, geraadpleegd op 20 april 2021.
- 13 www.vlinderstichting.nl, geraadpleegd op 20 april 2021.
- 14 Flora van Nederland, <https://www.floravannederland.nl/planten/muurvaren>, geraadpleegd op 20 april 2021.
- 15 Landelijk protocol omgaan met Aziatische duizendknopen <https://bestrijdingduizendknoop.nl/protocol/>, geraadpleegd op 20 april 2021.
- 16 Nader onderzoek vleermuizen, 24 augustus, G.F.J. Smit Bureau Waardenburg

Bijlage(n)

BIJLAGE: TOETSINGSKADER

In de hiernavolgende paragrafen zijn de relevante delen van het wettelijk kader in relatie tot natuurbescherming opgenomen.

I.1 Nationaal natuurbeleid (Wet natuurbescherming)

Gebiedsbescherming

In hoofdstuk 2 van de Wnb zijn de bepalingen voor gebiedsbescherming vastgelegd. De regels hebben als doel het beschermen en in stand houden van natuurgebieden met bijzondere of kwetsbare waarden. Hiermee zijn internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR), maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) in nationale regelgeving verankerd.

Nederland past een vergunningstelsel toe bij de bescherming van Natura 2000-gebieden. Projecten of andere handelingen, die gelet op de instandhoudingdoelen (IHD), significant negatieve gevolgen kunnen hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied, zijn volgens artikel 2.7, lid 2 van de Wnb vergunningsplichtig. Voor elke ontwikkeling in of nabij een Natura 2000-gebied dient te worden beoordeeld of kan worden uitgesloten dat de werkzaamheden/ontwikkeling een significant negatief effect hebben op de beschermde natuurwaarden in het betreffende gebied. Indien significant negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, dient een 'passende beoordeling' te worden uitgevoerd.

In het geval de passende beoordeling niet de zekerheid verschaft dat er geen sprake is van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied, moet de vergunning, c.q. de instemming, worden geweigerd, tenzij aan de 'ADC-criteria' voldaan wordt. Dit betekent dat er geen alternatieven zijn (A), er sprake is van bij de wet genoemd belang (D) en dat door compensatie de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk gewaarborgd blijft (C).

Effecten op Natura 2000-gebieden worden beoordeeld aan de hand van de instandhoudingsdoelstellingen die in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden zijn vastgesteld. Instandhoudingsdoelstellingen betreffen zowel habitattypen met bijbehorende habitattypische soorten als habitat- en vogelsoorten. In het kader van de alternatievenafweging wordt beoordeeld of er onderscheid is in de mate waarin de verschillende alternatieven effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen en of er voor de verschillende alternatieven de kans bestaat dat significant negatieve effecten optreden.

Soortenbescherming

Onder de Wet natuurbescherming bestaat de soortenbescherming uit drie beschermingsregimes: een beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (art. 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) en 'Andere soorten' (art. 3.10). Voor ieder van deze regimes gelden afzonderlijke verbodsbepalingen. In de navolgende paragrafen worden de verbodsbepalingen waaraan getoetst wordt, toegelicht.

Vogelrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten heeft betrekking op de soorten zoals aangeduid in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Dit betreft alle van nature in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied. Voor vogelsoorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden opzettelijk vogels te doden of te vangen;

- het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten weg te nemen;
- het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
- het is verboden vogels opzettelijk te storen.

Het laatste verbod is echter niet aan de orde indien kan worden onderbouwd dat de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Het bepalen of sprake is van een wezenlijke invloed is per soort en per situatie maatwerk.

De meeste vogelsoorten maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de hiervoor beschreven verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen deze nesten worden verwijderd of verplaatst, tenzij in specifieke situaties er een ecologisch zwaarwegend belang is om nesten die normaliter niet jaarrond beschermd zijn toch jaarrond te beschermen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer door een ingreep een groot deel van de nestgelegenheid van een bepaalde populatie dreigt te verdwijnen. Voor het verstoren van vogels (in het broedseizoen) is het verkrijgen van een ontheffing in principe niet mogelijk omdat bijna altijd een alternatief voorhanden is, namelijk werken wanneer geen broedende vogels aanwezig zijn. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is.

De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming zijn altijd relevant voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Jaarrond beschermde nesten zijn:

- 1 nesten die buiten het broedseizoen worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld steenuil);
- 2 nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (bijvoorbeeld roek, gierzwaluw en huismus);
- 3 nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (bijvoorbeeld ooievaar, kerkuil en slechtvalk);
- 4 vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld boomvalk, buizerd en ransuil).

Habitatrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Habitatrichtlijnsoorten heeft betrekking op in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn. De verbodsbepaling voor planten heeft betrekking op soorten (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) uit bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern.

Voor deze dieren en planten van de Habitatrichtlijn gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden dieren opzettelijk te verstoren;
- het is verboden eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden planten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Als deze verbodsbepalingen voor deze soorten worden overtreden, moet een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd.

'Andere soorten'

Het beschermingsregime voor de 'Andere soorten' heeft betrekking op de soorten uit bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming. Hierin zijn lijsten met overige plant- en diersoorten opgenomen die, buiten de Vogel- en Habitatrichtlijn om, nationaal beschermd worden. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;

- het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden vaatplanten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Binnen de soortenlijsten in bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming is geen onderscheid gemaakt tussen licht en zwaar beschermde soorten. Zowel het Ministerie van LNV als de provincies zijn bevoegd om binnen deze lijsten soorten aan te wijzen waarvoor een vrijstelling geldt of waarvoor aangepaste voorwaarden gelden in het geval van een ontheffingsaanvraag.

Als er sprake is van een overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Zorgplicht

In artikel 1.11 lid 1 en lid 2 van de Wet natuurbescherming is de zorgplicht beschreven: 'Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor in het wild levende dieren en hun directe leefomgeving. Eenieder laat handelingen na, waarvan redelijkerwijs te vermoeden is, dat ze nadelig zijn voor in het wild levende dieren. Als dat nalaten in redelijkheid niet gevergd kan worden, dienen de gevolgen van dat handelen voor die dieren zoveel mogelijk voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt te worden'. De zorgplicht geldt altijd.

1.2 Provinciaal natuurbeleid (Natuurnetwerk Nederland, NNN)

Natuurnetwerk Noord-Holland

Het Natuurnetwerk Nederland (voormalig ecologische hoofdstructuur; EHS, genoemd) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Door natuur te verbinden blijft diversiteit behouden en verkleint de kans op uitsterven van soorten. Het Noord-Hollandse deel van dit natuurnetwerk (NNN-gebied) heet Natuurnetwerk Noord-Holland.

Begrenzing en wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van een NNN-gebied zijn van belang bij het bepalen of ruimtelijke initiatieven doorgang kunnen vinden. In beginsel geldt de regel dat geen bestemmingswijzigingen mogelijk zijn als daardoor de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied (per saldo) significant worden aangetast. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken heeft de provincie de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied gespecificeerd in het Natuurbeheerplan. De begrenzing van het gebied behorende tot het Natuurnetwerk Noord-Holland is vastgelegd in de kaart van het Natuurbeheerplan Noord-Holland. Aan alle percelen binnen NNN-gebied wordt een natuurbeheertype toegekend. Wanneer geen beheertype is toegekend wijkt het beoogde beheertype sterk af van het huidige gebruik en kan het gewenste beheertype vaak pas na inrichtingsmaatregelen gerealiseerd worden. Als nog niet in detail bepaald is welk beheertype wordt beoogd, kan in de ambitiekaart het beheertype N00.01 (nog om te vormen naar natuur) worden gebruikt.

Ook beschrijft het Natuurbeheerplan verschillende soorten leefgebieden en de soorten die er voorkomen, en de doelen voor elk leefgebied. Voor het leefgebied 'Open grasland' zijn er kwantitatieve doelen voor kritische soorten (grutto, slobbeend, tureluur) en voor niet-kritische soorten (scholekster, Kievit, wulp). De weidevogelleefgebieden vormen de leefgebieden voor de kritische soorten zoals de grutto, slobbeend, tureluur (op de **beheertypenkaart deelkaart b A11.01**); de scholeksterleefgebieden vormen de leefgebieden van de niet-kritische soorten (op de **beheertypenkaart deelkaart b A11.02**). Het Natuurbeheerplan wordt jaarlijks op onderdelen gewijzigd.

Nee -tenzij principe

Het NNN wordt beschermd op grond van de Provinciale Ruimtelijke Verordening. De begrenzing van de gronden van het natuurnetwerk Noord-Holland zijn te vinden op de NNN-kaart van de provincie: PlanoView Structuurvisie2040 en PRV. Voor deze gronden geldt dat een bestemmingsplan geen bestemmingen en regels bevat die omzetting naar de natuurfunctie onomkeerbaar belemmeren en de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur en de Ecologische Verbindingszone significant aantasten.

Bij nieuwe ontwikkelingen in het NNN moet getoetst worden of er sprake is van significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN. Wordt significante aantasting aangetoond, dan is de ontwikkeling niet mogelijk, tenzij er sprake is van:

- ontwikkeling van een groot openbaar belang; en de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd;
- geen reële andere mogelijkheden; en de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd;
- een activiteit of een combinatie van activiteiten die mede tot doel heeft de kwaliteit of kwantiteit van de Ecologische Hoofdstructuur of de Ecologische Verbindingszone per saldo te verbeteren.

In aanvulling van het vorige wordt vereist dat het bestemmingsplan voldoet aan de ruimtelijke kwaliteitseisen als beschreven in artikel 15 en is een bestemmingsplan in overeenstemming met het gestelde in artikel 5a (nieuwe stedelijke ontwikkeling) of artikel 5c (kleinschalige ontwikkeling). Hier opvolgend moet in het bestemmingsplan worden opgenomen:

- op welke wijze schade aan de Ecologische Hoofdstructuur zoveel mogelijk wordt voorkomen en resterende schade wordt gecompenseerd;
- hoe wordt geborgd dat de maatregelen ten behoeve van de compensatie daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

1.3 Gemeentelijk Natuurbeleid

Hoofdgroenstructuur gemeente Amsterdam

De Hoofdgroenstructuur omvat de minimaal benodigde hoeveelheid groen die Amsterdam wil borgen, bestaande uit gebieden die waardevol zijn voor de stad en de metropool, omdat zij een onmisbare functie vervullen voor groene recreatie, verbetering leefklimaat, waterhuishouding, hittedemping, verbetering luchtkwaliteit, biodiversiteit en voedselproductie. Behoud van cultuurhistorische waarden en een gevarieerd totaal-aanbod aan groen zijn belangrijke aspecten.

Ieder initiatief in de Hoofdgroenstructuur wordt beoordeeld op inpasbaarheid. Uitgangspunt daarbij is behoud van het groene karakter en typologie van het betreffende gebied. De beoordeling of nieuwe functies naar aard, omvang en locatie inpasbaar zijn vindt plaats op basis van de richtlijnen die zijn uitgewerkt per groentype (zie de tabellen op pagina 245 tot en met 248).

Daarvoor geldt globaal het onderstaande:

- **inpasbaar:** kleinschalige bebouwing en verharding die het specifieke groentype ondersteunt en die voortvloeit uit het streven naar verbetering van het functioneren van het groen;
- **niet inpasbaar:** bebouwing en verharding die het specifieke groentype niet ondersteunt of niet voortvloeit uit het streven naar verbetering van het functioneren van het groen:
 - bebouwing en verharding, zoals gebruik voor wonen en werken;
 - infrastructuur (ook bruggen), met name voor auto's, voor zover deze de groenfunctie niet ondersteunt;
 - niet aan groen gerelateerde vrijetijdsvoorzieningen;
 - zendmasten en reclamezuilen;
 - windturbines, met uitzondering van de uitwerkingsgebieden windenergie, waarbij partners uit de metropoolregio zullen worden betrokken;
 - waterberging, als de noodzaak daarvoor is ontstaan door verdichtingen in het omringende stedelijke gebied. Waterbergingsopgaven mogen niet op groengebieden worden afgewenteld;

- overnachtingsmogelijkheden, op een enkel uitzondering na. Zie criteria per groentype;
- maximaal enkele procenten van het oppervlak van het gebied mogen bebouwd en/of verhard. Zie criteria per groentype.

Ecologische structuur gemeente Amsterdam

In de provinciale ecologische structuur (in 2010 vastgelegd in de provinciale ruimtelijke verordening) worden gebieden en verbindingzones aangewezen als onderdeel van een ecologisch netwerk. Het doel is om planten en dieren in de verstedelijkte Randstad zoveel mogelijk overlevingskansen te bieden. Dit kan door gebieden met elkaar te verbinden met groene wegen (bermen, slootkanten, oevers) en barrières zoals asfaltwegen en andere infrastructuur passeerbaar te maken voor dieren met bijvoorbeeld tunnels. De Amsterdamse ecologische structuur is een uitwerking en aanvulling op en verfijning van het provinciale netwerk. Amsterdam voegt een aantal dwars- en parallelverbindingen toe om het geheel sterker te maken. Bijkomend voordeel is dat de stad zelf ook natuurrijker wordt.

Om de Amsterdamse ecologische structuur goed te laten functioneren, moeten de knelpunten worden aangepakt. De strategie is om knelpunten zoveel mogelijk op te lossen door ze onderdeel te maken van de projectbegroting van grotere ruimtelijke projecten.

Wat betreft het beheer van groengebieden, zijn er twee relevante beleidsuitspraken:

- het beheer van de groenstroken in de ecologische structuur van Amsterdam dient zo natuurvriendelijk mogelijk te zijn, gericht op verscheidenheid aan vegetatie en het bieden van voldoende dekking;
- chemische bestrijdingsmiddelen mogen in de ecologische structuur van Amsterdam niet worden gebruikt.

Bij de beoordeling van de ruimtelijke plannen van een project op de ecologische structuur is het uitgangspunt dat plannen niet mogen leiden tot verzwakking van de ecologische structuur die in de Ecologische visie van de gemeente staat omschreven, bijvoorbeeld doordat extra barrières ontstaan. Voor wijzigingen aan de ecologische structuur is, vergelijkbaar met de hoofdgroenstructuur, een besluit van de gemeenteraad nodig.

BIJLAGE: BESCHRIJVING EN INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN NABIJGELEGEN NATURA 2000-GEBIEDEN

II.1 Natura 2000-gebied Het Ilperveld, Oostzanerveld, Varkensland en Twiske

Beschrijving (Kenschets)

Het Ilperveld, Oostzanerveld, Varkensland en Twiske vormen tezamen het grootste uitgeveende laagveencomplex ten noorden van Amsterdam. In het huidige karakter van het gebied wordt de langdurige invloed van brak water weerspiegeld, die echter in de laatste eeuw sterk verminderd is. De veenterreinen zijn van internationale betekenis vanwege het voorkomen van de prioritaire soort Noordse woelmuis, veenmosbegroeiingen met gewone dophei en een naar verhouding grote oppervlakte aan overgangs- en trilvenen. Daarnaast zijn de gebieden van belang voor voedselrijke, zoomvormende strooiselruigten en de soorten bittervoorn, grote modderkruiper, kleine modderkruiper, rivierdonderpad en meervleermuis. Belangrijk broedgebied voor broedvogels van rietmoerassen met veel waterriet en wat overjarig riet (roerdomp, bruine kiekendief, snor, rietzanger) en broedvogels van natte graslanden (kemphaan, watersnip) met kale, hoge, plekken langs oevers (visdief).

Instandhoudingsdoelstellingen (IHD)

Afbeelding II.1 Instandhoudingsdoelstellingen

Habitattypen

Habitattype ?	Habitatsubtype ?	Status doel ?	Oppervlakte ?	Kwaliteit ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgave ?
H3140 - Kranswierwateren		definitief	>	=	C	
H4010B - Vochtige heiden	laagveengebied	definitief	>	=	B1	4.09,W
H6430B - Ruigten en zomen	harig wilgenroosje	definitief	=	=	C	4.13,W
H7140B - Overgangs- en trilvenen	veenmosrietlanden	definitief	>	=	B1	4.09,W
H91D0 - Hoogveenbossen		definitief	=	=	C	4.09,W

Habitatrichtlijnsoorten

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
H1134 - Bittervoorn	definitief	=	=	=	C	
H1149 - Kleine modderkruiper	definitief	=	=	=		
H1163 - Rivierdonderpad	definitief	=	=	=		
H1318 - Meervleermuis	definitief	=	=	=	B1	
H1340 - Noordse woelmuis	definitief	=	=	=	B1	4.11,W; 4.12,W; 4.13,W

Broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Aantal broedparen ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A021 - Roerdomp	definitief	17	=	=	B2	4.12,W
A081 - Bruine kiekendief	definitief	15	=	=	C	
A151 - Kemphaan	definitief	20	>	>	C	4.11,W
A153 - Watersnip	definitief	60	>	>	B1	
A193 - Visdief	definitief	180	=	=	C	
A292 - Snor	definitief	50	=	=	C	4.12,W
A295 - Rietzanger	definitief	800	=	=	B1	

Niet-broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Populatie waarde ?	Instandhoudingsdoelstelling ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A043 - Grauwe gans	definitief	90	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A050 - Smient	definitief	6400	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B1	4.11,W
A051 - Krakeend	definitief	200	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A056 - Slobeend	definitief	50	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A125 - Meerkoet	definitief	710	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A156 - Grutto	definitief	behoud	n.v.t.	Slaap- en rustplaats	=	=		

II.2 Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer

Beschrijving (Kenschets)

Het Markermeer ontstond als gevolg van voltooiing van de Houtribdijk tussen Enkhuizen en Lelystad in 1976. In luwere en ondiepere delen van het Markermeer, zoals de Gouwzee (het deelgebied tussen het eiland Marken en het vasteland van Noord-Holland dat is aangewezen onder de Habitatrictlijn) en de kustzone Muiden zijn kranswierbegroeiingen ontstaan. Momenteel bevat het zuidelijk deel van de Gouwzee de grootste oppervlakte aan kranswervegetatie met sterkranswier in ons land. De kranswieren vormen in de zomer en de herfst een belangrijke voedselbron voor o.a. krooneenden. Belangrijk broedgebied voor visetende watervogels (visdief). Het Markermeer/IJmeer is van belang voor visetende (fuut, aalscholver, nonnetje, grote zaagbek, dwergmeeuw, zwarte stern), mosseletende (kuifeend, tafeleend, topser) en waterplantenetende (krooneend, meerkoet, tafeleend) watervogels. Voor de soorten van de eerste twee categorieën zijn de omstandigheden in de jaren negentig verslechterd door afname van de driehoekmossel in het Markermeer en afname van de spiering in zowel het IJsselmeer als het Markermeer. Het eerste proces is verbonden aan afname van de voedselrijkdom na de aanleg van de Houtribdijk in combinatie met de hoge sliblast, het tweede proces is mogelijk klimaat-gerelateerd. Ondanks afname is vooral het aantal kuifeenden en het aantal nonnetjes nog steeds van internationale en grote nationale betekenis. De betekenis van het gebied voor grote concentraties ruiende watervogels is niet verminderd. De Gouwzee heeft een bijzondere betekenis door het voorkomen van een groot veld sterkranswier, waarop door grote aantallen duikende herbivoren (krooneend, tafeleend, meerkoet) wordt gefoerageerd.

Instandhoudingsdoelstellingen (IHD)

Afbeelding II.2 Instandhoudingsdoelstellingen

Habitattypen

Habitatype ?	Habitatsubtype ?	Status doel ?	Oppervlakte ?	Kwaliteit ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgave ?
H3140 - Kranswienwateren		definitief	=	=	A1	4.01,W
H3150 - Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden		ontwerp	=	=	C	4.01,W

Habitatrichtlijnsoorten

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
H1149 - Kleine modderkruiper	ontwerp	=	=	=		
H1163 - Rivierdonderpad	definitief	=	=	=		4.01,W; 4.03,W
H1318 - Meenvleermuis	definitief	=	=	=	B1	

Broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Aantal broedparen ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A017 - Aalscholver	definitief	8000*	=	=	C	
A193 - Visdief	definitief	630	=	=	B1	

BIJLAGE: BESCHRIJVING BIOTOOPEISEN BESCHERMDE SOORTEN

III.1 Flora

Blaasvaren

Blaasvaren staat op beschaduwd tot sterk beschaduwd, stikstofarm tot stikstofrijk, vochtig, ± voedsel- en basenrijk, zwak zuur tot meestal kalkrijk, stenige substraat, zelden op humeuze grond. Ze groeit op rotsen, puinhellingen en oude muren, op hellingen en in hellingbossen, langs bosgreppels en holle wegen en verder op boomstompen [lit. 8].

Groensteel

Groensteel staat op beschaduwde, vrij droge tot vochtige, zwak basisch tot kalkrijke, niet te matig voedselarme tot matig voedselrijke, weinig zand of stenige plaatsen. Ze groeit in loof- en naaldbossen, op oude, kalkrijke muren en puinhellingen, op rotsen en in rotsspleten. Het is voornamelijk een gebergteplant van de koele en gematigde streken van het Noordelijk Halfmond en Nederland ligt aan de westgrens van het Europese deel van het verspreidingsgebied. De plant is zeer zeldzaam en komt slechts hier en daar voor in Nederland [lit. 8].

Grote leeuwenklauw

De grote leeuwenklauw groeit voornamelijk in bermen langs onverharde wegen en spoorwegen, op dijken, graanakkers, langs waterkanten en op braakliggende grond. Deze soort heeft dan ook een voorkeur voor zonnige, open plaatsen die goed gedraineerd en matig voedselrijk en kalkhoudend zijn (lemig zand, löss, leem, zavel en klei). Voorkomend in Zuid-Limburg, het Deltagebied en het rivierengebied [lit. 8].

Groot spiegelklokje

Op zonnige akkers zoals graanakkers en braakliggende stoppelvelden, open plaatsen, braakliggende grond en langs spoorwegen kan het groot spiegelklokje worden aangetroffen. Mits de grond zonnig, vochtig, matig voedselrijk en kalkrijk is. Dit is ook het geval op zand, leem, lichte klei, zavel, löss en mergel). Zeer zeldzaam in Zuid-Limburg en het oostelijk rivierengebied [lit. 8].

Kluwenklokje

Kluwenklokje is een soort van zonnige, soms licht beschaduwde plaatsen op matig droge tot vaak vochtige, matig voedselrijke, kalkhoudende en humushoudende grond (lemig zand, leem, zavel, mergel en stenige plaatsen) (bron verspreidingsatlas.nl). Ze komt voor in bermen, grasland (kalkgrasland), iets ruderaal plaatsen, rivierdijken, zandige ruggen in uiterwaarden, bosranden, struwelen en soms in lichte bossen. [Selecteren wat van toepassing is:] In locatie komen ook niet wilde populaties voor [of] In locatie komen sinds jaar enkel niet wilde exemplaren voor [lit. 8].

Muurbloem

Deze soort groeit alleen op oude, verweerde muren van kerken, ruïnes, stadsmuren en forten die met zachte kalkspecie zijn gevoegd [lit. 8].

III.2 Zoogdieren

Boommarter

De boommarter leeft bij voorkeur in bossen. Als behendige klimmer en springer kan hij zijn leefgebied vanaf de grond tot in de boomtoppen benutten. Bij de boommarter wordt al gauw gedacht aan oud (loof)bos. In Nederland klopt dat beeld in ieder geval niet; de boommarter komt hier in allerlei typen en leeftijden bos voor. Boommarters leven bijvoorbeeld ook in de jonge bossen van de Flevopolders en in Moerasbossen in Overijssel en Utrecht [lit. 9].

Eekhoorn

Het verspreidingsgebied van de eekhoorn strekt zich uit over heel Europa en Noord-Azië. Ze leven tot op een hoogte van 2000 meter. De eekhoorn komt in grote delen van Nederland voor, vooral in Drenthe, Overijssel, Utrecht, Gelderland, Noord-Brabant en Limburg. Ook in de duinen van Noord en Zuid-Holland komen eekhoorns voor. Tussen 1960 en 1970 brak een virusziekte uit waardoor de eekhoorn in het hele land zeldzaam werd. Na 1970 heeft herstel plaatsgevonden. Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is [lit. 9].

Konijn

Konijnen leven in hollen en hebben daarom een voorkeur voor zandige bodems waarin het makkelijk graven is. Ze prefereren halfopen landschappen zoals perken, tuinen en bosranden en mijden vochtige terreinen zoals moeras en veen of zware klei, omdat ze daarin geen hollen kunnen graven. Ook in open polderlandschap ontbreekt het konijn veelal. In de duinen zijn konijnen belangrijke grazers. Konijnen zijn voornamelijk in de schemering en in de nacht actief. Een konijn is plaatstrouw en houdt geen winterslaap. Meestal wonen de konijnen in uitgebreide, zelf gegraven gangenstelsels met vele gangen en kamers (wrangen), maar soms wonen ze in oude vossen- of dassenburchten [lit. 9].

Steenmarter

De steenmarter dankt zijn naam aan zijn voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. De steenmarter komt vooral voor in parklandschap, maar ook in volkomen bosloze gebieden, steengroeven en rotsige hellingen. Hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden (de steenmarter is een 'cultuurvolger'). Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt [lit. 9].

Wezel

Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap, maar verder in veel verschillende biotopen (zoals bossen, duinen, wei- en akkerland). Meestal in droger gebied dan de hermelijn. Echter overal waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel. Ze zoeken graag dekking op, bijvoorbeeld bij bosschages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude hollen van muizen, ratten en konijnen die bekleed wordt met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden en de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt [lit. 9].

III.3 Vleermuizen

Gewone dwergvleermuis

Gewone dwergvleermuizen jagen in de beschutting van opgaande elementen in groene bebouwde omgeving, langs kanalen, vaarten, in tuinen en parken met vijvers, in lanen, tussen boomkruinen, boven open plekken in bos, langs de bosrand (vooral oude voedselrijke loofbossen), straatlantaarns, in en langs lanen, bomenrijen, singels, houtwallen en holle wegen. Waterpartijen en beschutte oevers zijn favoriet als jachtgebied. (Kraam)kolonies zijn in Nederland vooral in gebouwen, in spouwmuren, achter betimmering en daklijsten, of onder dakpannen gevonden. Overwinterende gewone dwergvleermuizen worden vooral bij

toeval gevonden in spouwmuren, onder dakpannen, achter betimmering en daklijsten. Daarnaast zijn ze ook in spleten in de muur van kerktorens, en in spleten in grotten, groeves, betonnen bruggen en parkeergarages en dergelijke gevonden. Ze kiezen temperatuurgevoelige winterslaapplaatsen. Bij vorst zoeken ze vaak verwarmde huizen op [lit. 10].

Gewone grootoorvleermuis

De gewone grootoorvleermuis komt verspreid over heel Nederland voor, maar nergens in grote aantallen. De soort is sterk gebonden aan kleinschalig landschap en bosgebieden en is in de open polderlandschappen in West en Noord-Nederland een zeldzaamheid. De gewone grootoorvleermuis gebruikt zeer uiteenlopende soorten verblijfplaatsen. Ze worden in de zomer aangetroffen op zolders, achter betimmeringen, daklijsten en vensterluiken, in spouwmuren en onder dakpannen, in holten en spleten in bomen en in nest- en vleermuiskasten. Ze verhuizen vaak. Als winterverblijf worden vooral ondergrondse ruimten gebruikt, zoals grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken, ijskelders en (kasteel)kelders [lit. 10].

Laatvlieger

De laatvlieger jaagt boven open tot halfopen landschap, vooral in de beschutting van opgaande elementen zoals bosranden, heggen en lanen. Hij vliegt vaak op 5-10 meter hoogte, maar soms ook wel hoger tussen de boomtoppen. Kraamkolonies komen voor zover bekend alleen in gebouwen voor. Ze wonen in de spouwmuur, achter de betimmering, onder daklijsten en dakpannen of onder het lood rondom de schoorsteen. Soms worden ze ook op zolders aangetroffen. Laatvliegers bewonen een netwerk van verschillende huizen die op een afstand van hooguit enkele honderden meters van elkaar liggen. Ze verhuizen soms wel, maar zijn in principe erg plaats- en gebiedstrouw. In de winter zoeken laatvliegers nauwe en relatief droge plaatsen op zoals spouwmuren, spleten en scheuren in zolders, oude kelders en soms ook kieren dicht bij de ingang van grotten [lit. 10].

Meervleermuis

Kolonies van meervleermuizen bevinden zich vrijwel altijd in gebouwen zoals op kerkzolders, in spouwmuren en onder dakpannen. In de winter verdwijnen de meeste meervleermuizen op mysterieuze wijze. In Nederland worden in de winter totaal ongeveer 400 meervleermuizen waargenomen. Voor zover we weten overwinteren meervleermuizen in Nederland in mergelgroeven, bunkers, forten, vestingwerken, oude steenfabrieken en kelders. Ook worden af en toe dieren waargenomen in gebouwen. De vleermuis vliegt na zonsondergang uit, waarbij afstanden tot zo'n 10 km worden overbrugd [lit. 10].

Rosse vleermuis

Kraamkolonies zijn hoofdzakelijk bekend uit laaggelegen gebieden in Noord-Duitsland en Nederland. De rosse vleermuis is in West-Europa een uitgesproken boombewonende soort. Zowel solitaire mannetjes, groepen vrouwtjes met jongen, als dieren in winterslaap gebruiken boomholten als onderkomen. In Midden-Europa staat de rosse vleermuis bekend als een trekkende soort. Met behulp van ringonderzoek zijn in het verleden ook in Nederland waarnemingen gedaan die wijzen op trek. Anderzijds zijn er gebieden waar tijdens alle seizoenen rosse vleermuizen gevonden kunnen worden [lit. 10].

Ruige dwergvleermuis

Ruige dwergvleermuizen jagen in vooral half open bosrijk landschap. Uit het buitenland zijn verblijfplaatsen vooral aangetroffen in spleten en gaten in bomen, in nest- en vleermuiskasten, in gebouwen achter betimmeringen, achter daklijsten, onder dakbedekking en op zolders. Twee Nederlandse kolonies bewoonden spouwmuren. Vele solitaire mannetjes of kleine groepen zijn gevonden in spleten en gaten in bomen, achter loshangend schors en in kasten. Als winterverblijf zijn gebouwen (spouwmuur, dakpannen, betimmering), houtstapels, maar ook boomholtes en nest- en vleermuiskasten bekend [lit. 10].

Tweekleurige vleermuis

In de zomer is de Tweekleurige vleermuis een bewoner van kieren en spleten in rotsen in bosachtig berglandschap en steppegebieden. In vlakke gebieden verblijft deze soort echter ook in muurspleten en zolderruimten van hoge gebouwen. Als winterslaapplaats worden grotten, kelders maar ook spleten in hoge gebouwen gebruikt [lit. 10].

Watervleermuis

De watervleermuis is een boombewonende soort van half open tot gesloten, waterrijk en bosrijk landschap. Grotere dichtheden worden vooral daar gevonden waar zowel beschut water als ouder bos of oudere bomen aanwezig zijn. De verspreiding toont een duidelijke binding met de oudere bossen in de duinen in het westen van Nederland, en de bossen op de hogere zandgronden en het krijtlandschap in het oosten en zuiden van Nederland. Desondanks komt de soort ook voor in het laagland op plaatsen waar oudere bossen of parken aanwezig zijn. In het noordwestelijke laagland worden in bosarme omgeving soms kleine groepen op zolders gevonden [lit. 10].

III.4 Vogels

Boomvalk

Broedt in allerlei typen bos, liefst in halfopen bos of aan de randen ervan, ook wel in solitaire bomen; bijna overal waar kraaien en eksters broeden. Dus ook regelmatig in populierensingels, op erven en in hoogspanningsmasten en in stadsparken. Concentraties boomvalken vaak waar veel libellen zijn [lit. 11].

Buizerd

Is te vinden in uitgestrekte bossen afgewisseld met heide en boerenland, moerasbossen, boerenland met bosjes en houtwallen, duinvalleien met struweel, bosjes in steden. Combinatie van geschikte nestgelegenheid (bos of een bosje) met open land met veel voedsel is ideaal [lit. 11].

Gierzwaluw

Voor hun nestgelegenheid zijn gierzwaluwen afhankelijk van beschikbaarheid van gebouwen met geschikte holtes. Ze jagen boven uiteenlopende habitats in dorpen en steden. Al het voedsel wordt gevangen in de lucht, ze zijn gespecialiseerd in het vangen van insecten in volle vlucht. Daarvoor zoeken ze meestal de luchtlagen op die op dat moment de meeste insecten bevatten, en dat kan best een flinke hoogte zijn [lit. 11].

Grote gele kwikstaart

De grote gele kwikstaart broedt en foerageert vrijwel uitsluitend aan de oevers van beken en rivieren, liefst met loofbos of loofbomen omzoomd. Bij voorkeur zijn die snelstromend, maar hij broedt ook aan zwak of zelfs nauwelijks stromend water, zoals in Nederland. Het broeden in de bebouwing, en met name in dorpen waardoor een beek loopt, komt in de bolwerken (Twente, Achterhoek, Limburg) van de grote gele kwikstaart regelmatig voor. In de laatste decennia zijn grote gele kwikstaarten ook in steden buiten het reguliere broedgebied vastgesteld, zoals in Groningen en Breda. Een westelijke buitenpost is Utrecht, waar de grote gele kwikstaart langs de singels in het centrum van de stad heeft gebroed [lit. 11].

Havik

Combinatie van bos met geschikte nestbomen met open land om te jagen. Broedt in naald- en loofbossen, ook in moerasbos, soms in parken. Jaagt in het bos, maar ook in tussenliggende weilanden en akkers, in aangrenzende open gebieden (heide en hoogveen, moerassen, boerenland) en steeds vaker ook in de stad. Belangrijk is de aanwezigheid van geschikte prooien. In de winter ook in nog opener terrein te vinden, zoals kwelders [lit. 11].

Huismus

Huismussen stellen prijs op een rommelige menselijke omgeving, met struikgewas, schuren, weilanden met vee, gemorst graan en zo verder. Talrijkst in dorpen en in oudere buitenwijken, met rommelige tuinen. Als er veel hoge bomen staan, verdwijnt de huismus. De huismus heeft 2 tot 3 legsels per broedseizoen met elk 4-6 eieren. Broedduur: 11-12 dagen. Huismussen broeden in een los kolonieverband. Het nest wordt vooral gemaakt onder dakpannen, in gaten en kieren van gebouwen en in mussenkasten. Het slordige nest bestaat uit takjes, stro, veertjes en hondenharen [lit. 11].

Ooievaar

Het leefgebied bestaat uit extensief beheerde weilanden in veenweidegebieden en uiterwaarden met een hoge waterstand. Voor een broedplek maakt de ooievaar gebruik van kunstmatige nestgelegenheden op daken en wagenwielen, maar hij broedt ook in zelfgemaakte nesten in bomen [lit. 11].

Ransuil

De ransuil bewoont een groot scala aan leefgebieden, variërend van agrarische gebieden tot open bos, bosranden, parken, duinen, heiden, hoogvenen en moerasgebieden. In groot, aaneengesloten bos ontbreekt hij veelal. De ransuil broedt en roest bij voorkeur in naaldbomen, die hem de beste dekking bieden. Daarnaast ook in houtwallen, boomgroepen, hagen en zelfs solitaire bomen [lit. 11].

Roek

Roekenkolonies bevinden zich vaak in vrijstaande, hoge groepen bomen (vaak populieren) langs snelwegen, treinsporen of kanalen; ook wel in dorpen. In de buurt liggen graslanden waar ze hun voedsel zoeken. Broedt grofweg ten oosten van de lijn Breda - Gouda - Arnhem - Harlingen, in de winter verspreidt hij zich onder meer via snelwegen westelijker [lit. 11].

Slechtvalk

Broedt op kliffen en op bergwanden, in nissen en op richels; ook in oude nesten van roofvogels en kraaien. Steeds vaker in nestkasten. In Nederland in steden (kantoorgebouwen, torens) en in open boerenland in hoogspanningsmasten. Soms op de grond (Waddeneilanden). Jaagt vaak ver van het nest, in open landschappen met veel vogels. Buiten de broedtijd meestal in open landschappen, in boerenland, uiterwaarden op kwelders e.d. Zit vaak op de grond of op een paaltje, maar ook op een hoog uitkijkpunt (masten). Groot aanbod aan prooien cruciaal [lit. 11].

Sperwer

Broedt in bossen, soms tuinen en parken, meestal in een dicht, jong bos met naaldbomen (fijnspar, lariks), het liefst in halfopen landschappen. Soms ook in de stad of in tuinen, in open boerenland in windsingels, bosjes en op erven [lit. 11].

III.5 Reptielen

Alpenwatersalamander

De Alpenwatersalamander komt in Nederland in het zuiden en oosten voor, vaak in de buurt van bos en/of houtwallen. Hij heeft een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen. De Alpenwatersalamander is niet kieskeurig i.v.m. zijn voortplantingsbiotoop. In het voorjaar is hij in allerlei typen water te vinden, zolang het niet snel stromend of rijk aan vis is. Alpenwatersalamanders overwinteren op het land (er zijn ook waarnemingen van kleine aantallen dieren, die de hele winter in het water verblijven). In februari trekken ze naar het water [lit. 12].

Vinpootsalamander

De vinpootsalamander is te vinden in Noord-Brabant en Limburg. Hij komt vooral voor op zandgrond in bosgebieden. Aan de samenstelling van het bos worden weinig eisen gesteld. In Noord-Brabant en het noordelijke deel van Limburg is de soort te vinden in de grotere bos- en heidegebieden. Daar planten ze zich voort in heidevennen, bosvijvers en poelen. Ze vertonen hierbij een vrij grote tolerantie voor zuur water (tot pH 4) [lit. 12].

Vroedmeesterpad

De vroedmeesterpad komt van nature slechts voor in Zuid-Limburg. In stedelijk gebied zijn er enkele uitgezette populaties. De vroedmeesterpad komt voor op ruderaal terreinen, halfnatuurlijke graslanden en steden en dorpen. Zomer- en winterbiotoop zijn stenige, open hellingen en hellingbossen en graften met stenige ondergrond. Overwinteren kunnen ze ook in kalksteengroeven, kalkovens en andere bebouwing. Het

voortplantingsbiotoop van de vroedmeesterpad bestaat voornamelijk uit typische pionierswateren in groeven, betonnen drinkbakken en in diepe koude bronpoelen langs hellingbossen [lit. 12].

Vuursalamander

De vuursalamander bevindt zich uitzonderlijk in Zuid-Limburg. Hier is hij te vinden in heuvelachtige landschappen met vochtige loofbossen, doorsneden met bronbeekjes. De belangrijkste biotoopeisen schijnen kalkrijke bodems, bronnen en een hoge bodemvochtigheidsgraad te zijn. Ook moeten er voldoende koele, vochtige schuilplaatsen aanwezig zijn. Voortplantingsbiotoop bestaat uit helder, zuurstofrijk water in bronbeekjes, bronputten en bronpoelen waar geen eitjes maar larven in worden afgezet. Anders dan alle andere salamanders in Nederland is de paring van de vuursalamander. Deze vindt namelijk plaats op het land in plaats van in het water. Dit gebeurt tussen maart en oktober, met een duidelijke piek in juli en augustus [lit. 12].

III.6 Vissen

Rivierdonderpad

Stenen, of andere beschutting als boomwortels of tussen oeverbeschoeiing worden als nestholte gebruikt. Het vrouwtje legt hier haar eitjes in de periode maart-april. Nadat het mannetje de eitjes bevrucht heeft bewaakt hij het nest. Het leefgebied bestaat uit rivieren, beken, meren, kanalen, vaarten en sloten. In stagnante watertypen zoekt rivierdonderpad plaatsen met hogere zuurstofgehalten op zoals oevers met windwerking of onder stuwten waar water overheen valt. De soort is nachtactief en eet prooien zoals vlokreeften, waterpissebedden, muggenlarven, kleine visjes of visseneieren. Overdag verschuilen rivierdonderpadden zich tussen stenen of andere vormen van beschutting zoals boomwortels of tussen oeverbeschoeiing [lit. 12].

